

Mahjas Weefis

Nr. 43.

Rīgā, 27. oktobrī 1910. g.

55. gada gabjums.

Pasaules ufkats un ahrstneeziba.

Profesora Gliafa Metšnikowa.

I.

Lai muhsu laikos nodibinatu pasaules ufkatu, jāpahršina arī dabas sinatnes. Muhsu referatā buhs tikai runa par zilweka dabu un ne par wispahrejo pasaules ufkatu, tadeht leelas, ka wirsrahts „Pasaules ufkats un biologija“ daudf labaki noderetu. Tomehr, to wisu pahrliekot, nahlu pee flehdseena, ka „Pasaules ufkats un ahrstneeziba“ to wehl labaki isteiz, jo muhsu referata galwenais preefšmets — zilweks tiks apflattits kā jau no dabas flims. Ir wispahrs sinams, ka daudfi prahntneeki atihst zilweka dabu par labu. Schans Schans Ruso (Jean Jacques Rousseau) eesahf sawu „Emilu“ ar setofcheem wahrdeem:

„Wis, kas nahf no Raditaja rotam, ir labs, tikai zilweka rotas to samaitā.“ Tagad mehs turpretim waram teikt pretejo: Zilweks no dabas ir kauns, bet kultura ir ta, kas palihof winam labotees. — Lai to peerahditu, jādod pahrsflats par zilweka dabas iszelschanos. Peerahdits fakts ir, ka zilweks attihstijees no semakeem dshwneekem. Schahdi ufkati, neslatotees uf wisam pretrunam, islausa few arweenu plashaku zeku. Kā toti eewehrojami schini leetā peeminami Kembridšā swinetee Darwina swehtki.

Kad Darwins nahza klajā ar sawu sugu un pahjugu iszelschanas teoriju, kura peerahdija, ka zilweks attihstijees no dshwneekem, tad pret winau pazehlās daudas balstis. Kembridšas uniwersitate, kura Darwins kahdu laiku studejis teologiju un kura teologiskā fakultate eewehrojamu lomu spehleja, isturejās pret scho teoriju stipri atraidoschi. Ilgus gadus Kembridšas uniwersitate pret Darwina mahzibu isturejās naidigi, un tikai pehdeja laikā leeta nehmuse zitadu wirseenu.

Pagahjuschā gadā Kembridšas uniwersitate fasaufa pee fewis wisas pasaules sinatnu wihrus, lai Darwina peeminai swehtitu fimto dshimchanas deenu. Lai deenā arī

preefš preezdesmit gadeem isnahza wina galwenais darbs. Schai jubilejai bija leeliski panahtimi. No wisam pasaules malam Kembridšā fapulzejufchees sinatnu preefšstahwi atklahti apleezinaja, ka dshwneeki un lihds ar teem arī zilweks pamasam attihstijufchees. Schahdu minetas uniwersitates istureschanos war ufkattit kā eewehrojamu peerahdijumu.

Tomehr daudf noshmigati ir pehdeja gadu fimtena atradumi. Darwina un wina tuwo pehznahzeju laikā maf wehl ko sinaja par zilwekam lihdsigeem pehrtikeem. Tagad ir isnahfufchi daschi wehrtigi darbi, kuri peerahda, ka zilwekam lihdsigo pehrtiku, gorilas un gibona embrijeem ir toti leela lihdsiba ar zilweka embriju. Ahrsti, kuri ispehtija afnis, atrada, ka zilweka afnis un mineto pehrtiku afnis ir toti lihdsigas.

Mediziniškā sinatne sneegufe eewehrojamus peerahdijumus par zilweka iszelschanos. Mellejoj un pehtot lihdselkus pret flimibam, atrada, ka daschas flimibas, kuras weenigi zilwekem, war peelaišt arī pee zilweklhdsigeem pehrtikeem, bet arī tikai pee wineem. To rahdija peem. ishtuma tifs, weena no breefmigakām flimibam, kura wehl scho baltu deenu Kreewija til wisai isplatita. Tunišā, neilgi atpakal kahds frantschu bakteriologs Nikols (Charles Nicolle) scho tifu peelaida schimpansei. Sematas pahahpes pehrtiki turpretim israhwijās par neeenehmigeem, t. i. tahdeem, kureem tifs nepeelipa. Tahds pat eespaids kolerai. Jauna schimpanse ar toleru fashimst toti ahtri. Tas rahda, ka stary pehrtikeem un zilwekem pahstahw afnis radneeziba. Bet tomehr atrodas sinatneeki, kuri to neatfihst; wini prasa teefshus peerahdijumus un jautā pehz pahrejas formam stary zilweku un zilwekweidigu pehrtiki. Tahdas staryformas nav weegli atrodamas, jo winau laulu atleelas guf dšifi semē pahlehtas un pee tam warbuht tahlos apwidos, kur

tikko tās sahl meklet. Japeemin, ka Dr. Diboà (Dubois) us Jawas salas jau atradis dasčas starpformu atleetas.

Ari Ciropà atrasti pahratmenojuschees dshwneeki, kuri zil nezil noslaidro pahreju no pehrtika us zilweku. Jau kahdus tshetredesmit gadus ir pasihstams Neandertalē atrastais galwas kaušs, kuresch lihdsinas pehrtika galwas kaušam. Wehlaš Belgijā atrada tamlihdfigu. Daschi antropologi ari isteizās, ka tee esot zilweku galwas kaušs, kuri uskrihtošā kahrtā lihdsinajuschees zilwekweidejeem

pehrtikeem. Bet tā ka wini bija flitti usturejuschees, tad pee noteikta spreeduma tee newareja west. Dauds interesfantakas ir nesen Deenwidus-Franzijā kahdā alā atrastās kaulu atleetas. Šchos kaulus aisweda us Parisi, kur profesors Buls (Boule) tos katopoja un pamatigi ispehtija. Tas ir kahda preekschwehsturiska zilweka gindenis, kuresch stipri lihdsinas pehrtikim. Galwas kaušs pilnigi faetas ar Belgijā un Neandertalē atrastajeem un, buhdams labi usglabajees, tas dod pahrskatu par preekschwehsturisko zilweku.

Gaiša rekords.

A. Hildebrandta.

Reimsa — Schalona, Kalē — Dowra, Cirsa de Lest (Circuit de l'Est) pahr Genfes eseru un Simplona kalneem ir peeminas atmeni gaiša kugoschanas wehsture, kurā netizami ihšā laikā, knapi tikko divos gados, sperti tik milsiigi foti, ka tas agrak tehniskā laukā wehl nekad naw peedshwots. Gaiša eelaroschana ar gaiša kugeem, kuri „smagaki par gaišu“, ir bijuse zilwezes wispirmatnejakā zenschanās, jo pehz dabas parauga ta gribejuse pazeltees atmosferā. Pirmee panahkumi tomehr safneegti no gases nesteem fermeneem un wehl lihds pat jaunateem laiteem daudsi mahziti wihri un tehniki eestatiijuschi gaiša kugnezibu par utopiju, kura peelihdsinama perpetuum mobile gudroschanai. Sinas, kuras peenahza no jaunās pasaules 1905. gadā, proti, ka Wilberam un Drwitam Raitteem ar kahdu gaiša mašchinu isdeweēs nolidot apmehram 40 minutes un nostreet 40 kilometrus, eestatiija par tikpat netizamū, ka jau 1903. g. dezembri ispauduschos sinu, ka abu brahku pirmais lidojamais puhkis ar motora palihdsibu isdarijis pateescham ihšus lidojumus.

Ari franzuscha Udera panahkumeem, kas jau dewindefsmito gadu sahkmā isdarija ihšus lidojumus, nepeegreesa nekahdu leelatu interesi. Bet tad jau sahka palikt wehrtigi, kad 24. oktobri 1906. g. Santos Dimons wiseem atklati azu preekschā ar sawu gaiša puhki nolaidās 50 metrus. Bet wehl arween us scho faktu raudsijās koti skeptiski, un kahds pasihstams wahzu balona konstruktors, kuresch jaunakā laikā seedojees gaiša mašchinu buhwei, isslaidroja, ka problems wehl nebuht neefot isschirts, jo Santos Dimons jau wehl nemas neefot laidees, bet tikai isdarijis ihšus lehzeenus. Tomehr tee tā sauzamee lehzeeni kkuwa arween leelati un jau 1907. g. sahkmā Henri Farmans pee Iff le Molino (Issy le Molineaux) isdarija masus rinkojumus. Tagad nu wairs neweens newareja runat par kahdeem lehzeeneem, jo naw peenemams, ka kahds spehtu lehkt gutu rinki. Franzijā lidoschanas spehja ahtri ween tika pawairota un 30. oktobri 1908. g. Farmans isdarija sawu eewehrojamo brauzeenu no Schalonas us Reimsu, nobraudams 20 minutēs 27 kilometrus. Tuhlit jau otrā deenā winu pahrspehja ta konkurents Blerjo, kuresch jau lguš gadus bija buhwejis aparatus un mehginajis laistees,

nolidodams tagad no Turfas lihds Artenajai. 22 minutēs winsch nobrauzā 30 kilometrus, pee tam diwreis nolaidamees semē un tad atkal pats ar sawu spehtu pazeldamees gaišā. Tagad nu bija spilgti peerahdits, ka gaiša mašchina bija jau pahri pirmajeem interesanteem mehginajumeem un wareja tikt isleetota prakšē. Leelā publika katrā sinā grib redset taustamus panahkumus; ta netif ween tā grib dsirdet, ka tas stundam ilgi ar pasascheereem waj bes pasascheereem noturejees sinamu laiku gaišā, bet ta grib dsirdet un redset, ka gaiša mašchina, taišdama sawus rinkus, lido no weenas weetas us otru un pee tam atwer jaunās isredses nahkoschai fatiksmei.

Wehl tanī paschā 1908. g. Wilberam Raitam isdewās eewehrojama mehra pahrspeht pirmos panahkumus. Laidamees 1 stundu 54 minutes un 53 sekundes ilgi, tas us Anwuras (Anvours) schaujama lautuma pee Le Manfas 18. dezembri 1908. g. nostrehja 99,8 kilometrus 115 metru augstumā un ar to usstahdija pirmos pasaules rekordus gaiša lidojamās mašcinās wehsture. Nostreetais zeka gabals istaiša apmehram tahkumu no Berlines lihds Kotbusai waj Jaun-Strelizai (apmehram no Rigas lihds Kofnesei). 14. deenas wehlaš, 31. dezembri Wilbers Raitis pats scho sawu panahkumu eewehrojami pahrspehja. Us schi pascha lautuma winsch 2 stundu, 20 minuschu un 23 sekunschu laikā nobrauzā 150 kilometrus; peemehram winsch tanī laikā buhtu nobrauzis zeka gabalu no Berlines lihds Parihimai un buhtu tur eeradees ahtral par weenu stundu, nekā wisahtrakee dselszjeku wiszeeni turp buhtu spehjuschi notift.

Pee katras jaunās leetas ir entusiastu, kuri tuhlit istehlo fantaistiskas isredses nahlotnē, bet ari wefels pulks schaubigo, kuri prinzipā noleeds katru progresu, zil ilgi ween tas eespehjams. Ikwenu panehmeenu tee mehgina masinat ar to, ka tee nenorahda wis us to, kas safneegts, bet tura zilwekeem preeksch azim to, kas wehl naw safneegts. Schee „gaiša tehnikas kawetaji“, ka winus nelaiķa leetpratejs, podpalkawneeks Moedebeds sikhmigi nosauza, prafa, ka wis lai pirms teel peerahdits un pee tam leelajai publikai mehgina usspeest pahrliezibu, ka wehl nesafneegtee panahkumi atronas nesafneedsamās tahlēs.

Zit ſchahdi leetas neezinataji ari nebuhtu kaitigi, tee tomehr gahda ari drufjin par to, ka zilwekeem toki lai neeeaugtu debefis. Labais tehnikâ arween laufch few zefu, ja daudf, tad teef drufjin aptureta tehnikas attihstiba.

To peerahda wislabaki wehlato rekordur paleelinafchanâs. Wahjijâ pirmâis inſcheneers Grade Magdeburgâ 11. janw. 1909. gadâ isdarija ihfu laifchanos 200—400 metrus 4—5 metru augstumâ. Blerjò pahrspehja 13. julijâ 1909. g. pats ſawus agrafos panahktumus, pahrlaisdamees 41,2 kilometrus no Etapes (Etampes) uf Schewiku (Chevilly) un padarija par pateefibu iſteizeenu, ka uhdens tautas ſchfir, bet gaisf tof weeno, kad 25. julijâ tam isdeweef pirmoreifi pahrlaistees pahrlanalun no Kalè uf Dowru. Praktiſkâ perſonu iſwadafchanâ ſchis iſturigais franzuſis ſawu weenjunti iſmehginaja pirmoreif 27. auguſtâ 1909. g. laifdamees no Betenijas uf Witriju pee tam kahdu draugu, kas to apmekleja uf ſkreeſchanâs laufuma, ahtri panemdamf lihdfi uf dſelfszeka ſtafiju, jo zitadi tas wairf nebuhtu paguwis ſafneegt wilzeenu. Pirmo pafafcheeru weſchanu wina wehlaf bojâ gahjuſchais tautees Delagranchs bija isdarijis jau 21. martâ 1908. gadâ, kad tas ſawu aroda beedri Farmanu bija eeluhdfis uf ihfu pabraufafchanos ar Wuafena diwjunti. Ahtri tad nu peeaug tee gabali, kahdus lidojamâ maſchinas pehf tam noſtrej. Rodi laidâs no Alderſchotes uf Farnboro, noſtreedams 1 ſtundâ 3 minutès 75,637 kilometrus. Farmans 31. dezembri 1909. gadâ no Schatres uf Orleanu braufdamf noſtrehja 76 kilometrus. Rine 1910. gada aprili nobrauja no Schalonas lihdf Baiji 152 kilometru; tã tad pirmâis pahrsneedsa pirmo ſmtu. Polans Paulhan), kas jau laifdamees no Orleanas lihdf Arfis ſir Obai (Arcis-sur-Auba), noſtreedams 180 lihdf 200 kilometrus, 1910. gada aprili aifſneedsa trescho ſmtu laifchotees no Londonas uf Mantſcheſtru un noſtreedams 296 kilometrus garu zefa gabalu. Tad beidsot pee leelas Sirſt de Leſt ſafenſibas no 7.—17. auguſtam ſchini gadâ Leblankf nobrauj zekâ uf Pariſi — Troju — Nanſi — Meſjiru — Scherlewiku — Duaju — Amienu — Pariſi pawifam 785 kilometrus 12 ſtundâs 56 minutès.

Pirms par gaisa maſchinam ſafzija, ka tãf nefad neſpehf ſafneegt leelafus augstumus un tadehf ari tãf nefad nebuhf noberigs kara materials, jo pahraf ahtri winaf buhf eefpehjamf noſchaut ſemè. Neraugotees jau nemaf uf to, ko pateefſcham ſchauftchanâf mehginajumi Anglijâ peerahdijufchi, ka ahtrâf gaisa maſchinas war fert tikai daschi nejaufchi ſchahweeni, un ari tad wehl naw weegli trahpiti ir tikai daschus ſmtu metru augſtu eenaidneeku aiflaidofchos gaisa maſchinu, tad bej tam wehl praktf drihfi ween iſrahdijâf, ka pee tagadejeem lihdfjekteem gaisa maſchinas pat pafpehf pahrspeht no groſameem baloneem ſafneedsamos augstumus. 1909. gada julijâ Polans ſafneedsa 120 metru augſtumu, Drwif Raitf pee ſaweem gaisa brauzeeneem, kufus tas isdarija awiſes „Berliner Lokâl-Anzeiger“ uſdewumâ pahrl Tempelhofas laufumu, uſlaidees 297 metrus augſtu. Wina rekordur augſtuma ſimâ tomehr drihfi ween pahrspehja Latams, kufſch pagahjuſchâ

gada dezembri Schalonâ ſafneedsa jau 500 metrus leelu augſtumu un ſeptinas deenas wehlaku pahrspehja pats ſcho ſawu uſſahdito rekordur, uſbraukdamf 1050 metrus gaisâ. Junijâ 1910. g. jau Brutins Indianapolis ar Raita diwjunti ſafneedsa 1700 metrus augſtumu un drihfi pehf Atlantik Sittijâ tas ſafneedsa otro tubſtoti. Weefchi ween tad daschi pafihſtami gaisa tehnikâ ſafneedsa tof pafchus augſtumus un tikai Dreſſefam Lanarkâ bija lemtef ſafneegt 2058 metrus leelu augſtumu, un tagad pafaules rekordur uſſahdijis pafihſtamais Simplona meifſterf Schawefſ (Chavez), kufſch 8. ſept. pee 3f le Molino 44 minufchu laikâ uſſtrehjis 2562 metrus (2½ werſti) gaisâ. No ſchi pahrdroſchâ Schawefa aptehlojumeem tapat ari Morana, Latama un ziteem ſinams, ka preeſch brauzeena til leelos augſtumof wajaga leelas ſagatawofchanâf, lai aukſtums nepadara neeefpehjamu lidojamo maſchinu wadit. Til leelos augſtumof gan, protams, ſchimbrifſcham uſtureſchanâf groſamâ balonâ wehl ir patihkama, bet pats par ſewi protams, ka ari drihfi ween lidojamas maſchinas ſpehf apgahdat ar eerihlojumu, kas nowehrfis tãf grehtibâf, kas zekâf ſlahbekka tuſſchâ un aukſtâ atmoſſerâ. Protams, ka motoreem jau uf ſemes wajaga ſakraht leelus ſpehka trahjumus, jo 2000 metru augſtumâ wina darbibas ſpehja ir tikai 1/3 reif til leela kã uf ſemes.

Preeſch lidojamas (laifchanâf) maſchinas attihſtibâf nahſotnè, protams, ir no ſwara, zit winaf, kã ſatifikmes rihtf waj kara lihdfjeklis, ſpehf noturet gaisâ leelu ſwaru. Pirmee jau peeminetee pafafcheeru brauzeeni bija tikai ihfi, bet jau ſeptinas mehneſchus pehf Delgrancha un Farmana brauzeena Raitf uf Dwuras (Auvours) ſchaujama laufuma ar weenu pafafcheeri pafpehja nobrauff 9 minutès 45 ſekundès 80 kilometrus un pagahjuſchâ gada 18. ſeptembri uf Tempelhofas laufuma ar kapteinu Engelhardt, kã lihdfpafafcheeru, ſpehja isdarit 1 ſtundu 35 minutès un 47 ſekundes ilgu brauzeenu. Garako brauzeenu ar diweem pafafcheereem ſafneedsa Rine ſcha gada 15. majâ Reimſâ: proti 2 ſtundâf un 51 minuti; ar trim pafafcheereem Henri Farmans Schalonâ 1. auguſtâ brauja ſtundu un 4 minutes, tſchetrus pafafcheerus weda Rodſchers Sommers 20. aprili no Scharlewikas lihdf Romikai, pee kam tas peejâf minutès nobrauja ſeptinas kilometrus un pehfdeji 29. auguſtâ Brège Lille uſſahpif gaisâ ar peezeem pafafcheereem, kas kopâ ſwehrufchi 370 kilo (925 mahrzinas, t. i. tuwu pee 10 birlaweem).

Atteezotees uf ahtrumu gaisa maſchinas ſaweem leelajeem braſteem, no gaſes baloneem neſteem gaisa lugeem par eewehrojamo teefu pahrafâf, tadehf ka tãf gaisam rada maſaku preteſtibâf ſpehju, nekâ baloni. Amerikas waldibai pagatawotais Raita diwjuntis ofiziali ſafneedsa zaurmehra ahtrumu 72 kilometrus ſtundâ ar un pret wehju. Wiſleelafais ahtrums kahds lihdf ſchim ar gaisa maſchinu ſafneegtef, iſtaifja 125 kilometrus ſtundâ. Protams, ka neraugot uf lidojamo maſchinu zaurmehra pahrafumu, baloni isdewigos apſtahktof tof wehl eewehrojami pahrspehf, proti, kad ahtri pehf ſawa pilna ſpehka attihſtiſchanâf, tee dabu brauff pa wehjam, pee kam tee bej

leekām grūhtikam nobrauz stundā 200 un wehl wairaf filometru.

Ja spehjas pawairotos ari us preefſchu tahdā pat tempā, tad nahkotnē mums atklathtos koti wilinosčas isredses, it fewiſchki fatikfme starp tahdām weetam, kuras grūhti weena no otras ſafneefſamas. Pateefſbā jau ari mehginats nemt lidojamo maſchinu pasta kaſpibā; ſchahdas domas leelais Stefans (agratais wahzu pasta ministris) peekopis septin-

desmitos gados pagahjuſchā gadu ſimteni. Protams, ka pirmā laikā wiſwairaf no ſwara paleelinat aeroplanu neſchanas ſpehju, lai tahdi pee wineem waretu eerihkot eetaifes, kas pazel droſchibu pee paſchas braufſchanas, tā ari lai buhtu eefpehjamis nemt lihdsi darba rihtus un pa-pildu dafas, lai apſkaldſchanas gabijumā lidojoſchais puhkis pats few waretu palihdsjetees un tikt tablaf.

Latweefſchu Laukfaimneeku Ekonomiſkā Sabeedriba.

VII.

Koti ſwehtiga ir bijuſe Latweefſchu Laukfaimneeku Ekonomiſkās Sabeedribas darbiba derigu ſemkopibas ſinaſchanu iſplatiſchanā. Sabeedriba ar ſaweem daudſajeem kurſeem fehjuſe fehlu, kura neſis bagatus augtus.

1909. g. Sabeedribas algoſchanā atradās 4 inſtruktori: lopkopibas ſpezialists agronomis P. Lejinsch, dahrskopis J. Semturs, peenfaimneezibas inſtruktori L. Stiilis un R. Linde.

Inſtrukturu darbiba galwenos wilzeenos bija ſekofcha:

- Sarihtot diwneefu zekojoſchus laukfaimneezibas kurſus ar leziziam un demonſtrazijam lopkopibā, laukfopibā, dahrskopibā un peenfaimneezibā.
- Sarihtot atklathtas lezizijas daſchadu laukfaimneezibas beedribu ſapulzēs, kuras ir Latw. Laukf. Ekonomiſkās Sabeedribas beedrenes.
- Dot rakſtiſkus un mutiſkus aiſrahbijumus faimneekem un apmeklet atfewiſchſas faimneezibas, lai ſneegtu aiſrahbijumus us weetas.
- Peedalitees pee laukfaimneezibas iſtahnſchu ſarihtofchanas un dot atteezigus paſkaidrojumus.

1909. gadā inſtruktori ſarihtoja 9 zekojoſchus kurſus ſekofchos punktos:

- 1) Zekabmeefstā, Kurſemē.
- 2) Saldu, Kurſemē.
- 3) Aužē, Kurſemē.
- 4) Pee Sehplils Laukf. Beedr., Kurſemē.
- 5) Pee Neretas Laukf. Beedr., Kurſemē.
- 6) Pee Leel-Seffawas Laukf. Beedr., Kurſemē.
- 7) Pee Krustapils Laukf. Beedr., Witehſſas gub.
- 8) Pee Leel-Gezawas Laukf. Beedr., Kurſemē.
- 9) Talfos, Kurſemē.

Kurſu programa ihſumā ſanemot ſchahda:

I. Lopkopiba. Winas daſchado noſaru noſihme laukfaimneezibā. Ihſa dſihwneeku anatomija un fiſiologija. Galwenee waiſlas prinziipi. Waiſlas lopu iſfraudſiſchana un to kopschana. Galwenās lopu fugas un wihu eefihmes. Peena un gafas lopu kopschana un baroſchana. Tetu audſinaſchana. Pahrraugu beedribas. Zuhfkopibas peeweenofchana peenfaimneezibai. Sirgi un wihu uſdewumi. Sirgu galwenās fugas. Sirgu kopschana un tumeku audſinaſchana. Telpas preefſch daſchadeem dſihwneekem.

II. Laukfopiba. Seme un winas ihpaſchibas. Pamahzibas par mikroorganismem. Augu anatomijas un fiſiologijas pamati. Semes apſtrahdaſchana. Mehſloſchanas lihdsjeki un mehſloſchana daſchados apſtahkfos. Atfewiſchſas kulturās. Swarigakās augu ſlimibas. Augu maina. Ptawu uſlaboſchana.

III. Dahrskopiba. Augfkopiba (augfkopibas noſihme, augtu toku audſinaſchana, augtu krumu kultura, dahrju eerihkofchana un kopschana, augtu nonemſchana un iſleetoſchana). Saſtkopiba (wiſpahreja ſaſtkopiba un atfewiſchſas kulturās). ſtaiftuma dahrſini (wihu noſihme, eerihkofchana un kopschana, atfewiſchku ſtaiftuma augu kopschana).

IV. Peenfaimneeziba. Peena eeguſchana. Peena fiſiſkās un kimiſkās ihpaſchibas. Peena apſtrahdaſchana. Peena un peena produktu uſglabaſchana. Peena iſleetoſchana. Kopmoderneezibas. Wiſas ſchis lezizijas teef paſkaidrotas ar miglas bilſchu, demonſtraziju u. t. t. palihdsjibu.

Par ſchahdu kurſu nepeezeeschamibu un leetderigumu leezina dſihwā peedalifchanās no lauzineeku puſes: wiſos 9 kurſos kopā peedalijs 812 klaufftaji no 314 faimneezibam, tā ka us katreem kurſeem iſnahk pahri par 90 apmekletajeem no 35 faimneezibam.

Pehz ſawa ſabeedriſta ſtahwolka kurſu apmekletaji ſadalijās ſekofſchi:

168 faimneeki, 99 faimneezes, 86 faimneeka dehli, 116 faimneeka meitas, 3 muiſchu arendatori, 2 arendatoru dehli, 4 arendatoru meitas, 1 muiſchas ihpaſchneeks, 1 arendatora kundse, 12 (abeja dſimuma) ſtrahdneeki, 28 perſonas ar daſchadu nodarboſchanos. Kopā 520 paſtahwigi apmekletaji.

Apmekletaji atfewiſchſas deenās, ſkaitā pawiſam 292, paſtahweja beſ faimneekem un faimneezem no daſcheem ſkolotajeem, ſkolneekem, ſtudentem un meefſtinu eedſihwotajeem.

Nodarboſchanās kurſos bija, raugotees pehz weetejeem apſtahkfeem, pa 5—8 ſtundas deenā. Lai kurſi taptu wiſpahr peeeetami, Latw. Laukf. Ekon. Sabeedriba nolika paſchu mehreno atlihdsjibu par peedalifchanos: no ſaweem beedreem 3 rbf., no nebeedreem par 5 rbf. no faimneezibas, t. i. par to paſchu atlihdsjibu kurſus war apmeklet

wairakas personas no weenas fainneeziabas; ja turpretim kure teel farihtoti pee atsewischlam lautfainneeziabas beedribam, Sabeedribas beedrenem, tad teel nemta atlihdziba 100 rubfu leelumā par wifu kursu.

Lahta lahta Sabeedriba peemata pee patru kursu farihtoschanas ap 180 rbf. no sewischla kapitala preeksh isglihtibas mehrkeem.

Scho kursu wadonis bija agronomis Pauls Lejinsch, kuresch apstiprinats schai amata no Kursemes gubernatora.

Pa wasaru, kad lauzineekeem naw eespehjamis uj ilgaku laitu prombuht is mahjam, kursus nenatureja.

Daschadu lautfainneeziabas beedribu sapulzes instruktori bes maksas natureja 52 preekshlasijumus: 18 par lopkopibu un peenfainneeziabu, 16 par laufkopibu un plawkopibu un 18 par dahrskopibu un satakopibu.

Scho leziju apmekletaju skaits swahrstijas starp 65 lihds 250.

Bes daudseem is Beedribas biroja isfwegteem mutiskeem un rakstiskeem aifrahdijsimeem, instruktori apmekleja 96 fainneeziabas, aifrahdidami us winu truhkumeem un us to, ka isdarami pahrlabojumi.

Instruktori peedalijas ka darbweishi, eksperti un lektori trijas no Ekonomiskas Sabeedribas topeji ar weetejam Lautfainneeziabas beedribam farihtotas istahdes Jelgawa un Saldu, un bes tam wehl ka eksperti diwas — Seze un Sehpili.

Bes augschā minetam tshetrām galwenām nosarem, instrukturu darbiba pagahjuscha gada papildinajas wehl seloscha lahta: Semkopju faeimā Jelgawa katrs instruktors lasja referatus.

Bes tam, instruktori peedalijas pee lautfainneeziabas

maschinu un rihtu ismehginaschanas, kas tapa farihtota no Latw. Lauff. Ekon. Sab. no 8.—14. augustam 1909. g. Jelgawas Lautfainneeziabas Beedribas ismehginajuma fainneeziaba Behrsmuischa, sem Rijevas politehniska instituta ismekleschanas stazijas wadibas.

Lautfainneeziabas kursu lihdsalibneetu grupa Jelgawā, janwari, 1909. gada.

Pehdejos gados peena produktu zenas ir stipri zehlsuchās, turpretim labības produktu zenas noslihdējusčas. Pee weetejeem semes apstahkeem tas muhsu fainneezibā lizis eefatnotees tai apstahai, ka lopkopibai jatop preefch tās par galveno fainneezibas nosari. Daschos rajonos lopkopibai ir pat tahds pahrsvara stahwoflis, ka wifas zitas fainneezibas nosares pilnigi padotas winai. Tahdā pat mehrā, kā lopkopiba pazekas par galveno fainneezibas nosari, rodas ari nepeezeeschama prasiba nostahdit scho nosari us drofcheem razionaleem pamateem, lai isbehtu neisdeiwibas un kuhdas un ar winām faweenotos isdeiwumus. Kā labakais un pats peeeetamatkais lihdselkis preefch tam ir lopkopibas pahrraugu beedribas.

Jautajums par tahdām pahrraugu beedribam bija jau eekustinats 1901. gadā Jelgawas Laukf. Beedribas sapulzēs no agronomeem Biffeneeka un Brasdas.

Pahrraugu beedribu ideja atrada fiktus peefritejus wispirms Widsēmē, warbuht tapehž, ka Kursēmē lopkopiba sahla attihstitees wehlat. Itai pehdejos gados, patejzotees no Latw. Laukf. Ekonomistās Sabeedribas farihkojameem zekojoscheem kurseem, kā ari lehzijam un kopejām pahrrunam ar weetejeem semkopjeem, schi ideja atraduse dauds peefriteju ari Kursēmē. Klahst peeelckamā tabula pastaidro Ekon.

Sabeeedribas pahrraugu beedribu attihstibas gaitu, kā ari tahdā mehrā peedalas tanis weetejās fainneezibas.

3) schis tabulas redsams, ka pahrraugu beedribas atrop plaschu peefrischanu. 3hā laika sprihdī, — no 18. julija 1909. g. lihds 11. martam 1910. g., t. i. nepilnos 8 mehneschos jau atklatas 8 beedribas un paschā drihsatā laikā taps nodibinatas wehl 4.

Pahrraugu beedribas top atklatas un darbojas us fekofchās instrukzijas pamata:

1) Pahrraugu beedribu mehrkis ir pazelt lopkopibas eenefigumu zaur pareisi nostahditu grahmatweeschanu blakus pahrbaudijumu flautschanai un no lopu pahrrauga fneegteem aistradijumeem.

2) Sawu mehrku faneegschanai pahrraugu beedriba algo leetprateju lopkopibas=peenefainneezibas spezialistu, kurfch lai apmekletu noteiktā laikā katra beedribas lozetta fainneezibu. Pahrraugam teek doti no beedribas wifē peederumi, tahdi wajadsiigi, lai iswestu pilnigus pahrbaudijumus lopkopibā.

3) Pahrraugu beedribas teek nodibinatas no Latweeschu Laukf. Ekon. Sabeedribas pee laukfainneezibas beedribam, kā winu nosares. Tahdas pat beedribas jau pastahw ari pee paschas Ekon. Laukf. Sabeedribas lopkopibas sekzijas apafschnodatas.

Pahrraugu beedribu Nr.	Pahrraugu beedribu nosaukums.	Pahrrauga beedribas pasta adrese.	Zit fainneezibas neebalās pahrraugu beedribās.	Nr. zit gowim.	Zit reis par mehnesi pahrraugus apmekle katra fainneezibu.	Lopkopibas pahrrauga wahrds.	Kahdu mahzibas eestahdi beidjis pahrraugus.	Zit leelu pahallu Latweeschu Laukf. ekonomista Sabeedriba ir demuse pahrraugu beedribat.
1	Gehpils Laukfainneezibas Beedriba	Чр. Зельбургъ, Курл. губ.	24	247	1 reis	J. Weismans	Wjasas peenfaimn. skolu	125 rub.
2	Zaunpils-Bistru Laukfainneezibas Beedriba	Чр. Вехгофъ, Курл. губ.	20	252	Par 3 nedelam reis	A. Stroders	Wjasas peenfaimn. skolu	15 rub.
3	Zaun-Auzes Laukfainneezibas Beedriba	Чр. Ауцъ, Курл. губ.	18	288	Par 3 nedelam reis	D. Gailis	Wjasas laukfaim skolu	130 rub.
4	Bramberges Sadraudziga Beedriba	Чр. Фальцграфенъ, Курл. г.	18	308	Par 3 nedelam reis	A. Gulbis	Lotofchinas peenfaimn. skolu	125 rub.
5	Leel-Sejawas Laukfainneezibas Beedriba	Чр. Элей, Курл. губ.	14	211	2 reis	J. Strasdinsch	Lotofchinas peenfaimn. skolu	125 rub.
6	Zehstameesta Latweeschu Laukf. Ekonomista Sabeedriba	Чр. Якобштадтъ, Курл. губ.	12	132	1 reis	R. Linde	Wjasas laukfaim. skolu	150 rub.
7	Wagas Laukfainneezibas Beedriba	Чр. Сасмакентъ, Курл. губ.	18	191	Par 3 nedelam reis	J. Meijers	Wjasas laukfaim. skolu	10 rub.
8	Wilzes Iglishtibas Beedriba	Чр. Элей, Курл. губ.	18	275	Par 3 nedelam reis	A. Grünhofs	Bez-Sahtu semkopibas skolu	120 rub.
9	Latweeschu Laukf. Ekon. Sab. Bauskas nodata	Чр. Баускъ, Курл. губ.						
10	Dschuhsties Laukfainneezibas Beedriba	Чр. Жукстъ, Курл. губ.						
11	Dunaltas Laukfainneezibas Beedriba	Чр. Гробинь, Курл. губ.						
12	Leel-Sejawas Laukfainneeku Beedriba II.	Чр. Элей, Курл. губ.						
	Kopā . . .		142	1904				805 rub.

Zitlihds pahrraugi buhs apmahziti, sahks strahdat.

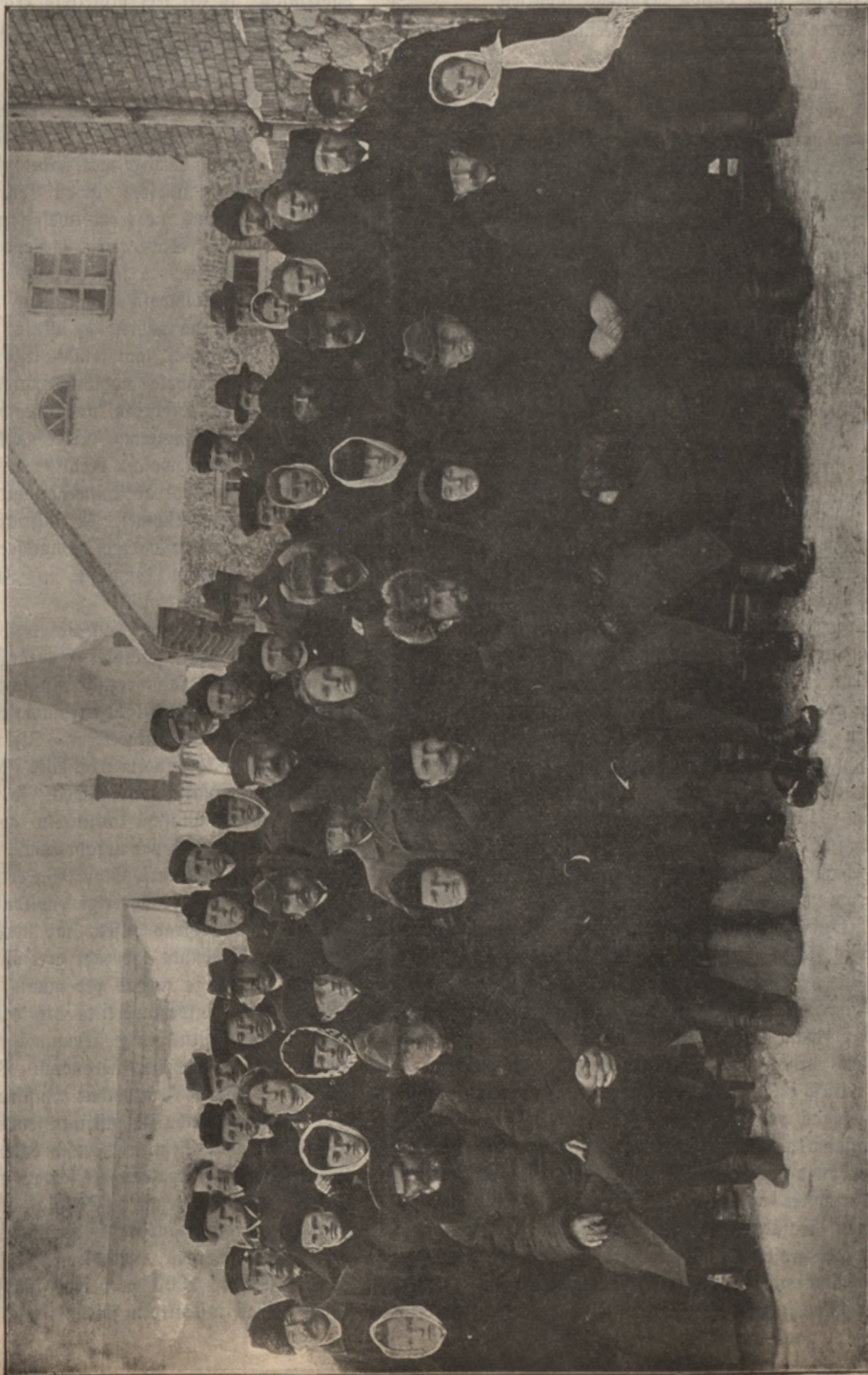
4) Par beedri beedribā war buht katrs gowju ihpafchneeks, kurfch waj nu ir weetejās laufšaimneežibas beedribas waj ari Latweefchu Laufšaimneeku Eonom. Sabeedribas beedris.

5) Beedru = dalibneeku flaits war buht, ja pahrraugš katru šaimneežibu apmekle pa 2 nedefam reiſi — 13 šaimneežibas, ja pa 3 nedefam reiſi — 18, un ja reiſi pa mehneſi — 26 šaimneežibas.

6) Par beedribas preekſchneeku flaitas weetejās Laufšaimneežibas Beedribas preekſchneeks jeb ari no pahrraugu beedribas beedreem preekſch tam ſewiſchki iſwehleta perſona.

7) Pahrraugu peenahtums ir noteiktos terminos apmeklet beedru šaimneežibas, noſwehrt katras gowš peenu, pahrraudot ar Gerbera aparatu ta tauku ſaturu, tā ari noſwehrt wiſu tās deenas gowju baribu. Pehž ſcheem flaitkeem gada beigās aprehkina, kura gowš ir dewuſe ſaudejumu, kura pelnu, pamatojotees uſ tās baribas daudſumu, kura no katras gowš teel patehreta preekſch mahzinas ſweeſta un peena raſchoſchanas. Beſ tam katrā iſmehginajuma flauſchšanas deenā ir ja iſflaſē gowis pehž winu eeneſīguma un jauſſtahda pareiſs baribas daudſums pehž profefora Stuzera tabulam. Tāpat katru reiſi teel pahrrauditi ſeparatori un ſweeſta kehres winu darbā, t. i. teel aprehkinats tauku ſa-

turs nokrehjotā peenā un paninās. Diwas reiſes gabā noteel lopu dſihwa ſwara aprehkinaſchana pehž KlūweraStraucha tabulam. Reiſi gabā teel aprehkinats lopu ķermena ſamehrs ar Lidtina ekſterjerometra palihdību. Pēe wiſa ta pahrraugeem jaceſneedſ aiſrahdijumi, tā labati un

Laufšaimneežibas turju iſhdalibneeku grupa Galbus meſtā, Kurſemes gubernā, februari 1909. gabā.

eeneſgakti iſſtrahdajami peenſaimneeziabas raſchojumi. Tapat jauſſtaħda noteikta kuħts darbu un baroſĥanas kaħrtiba. Zaeerħda pareiſa jaunlopu audſinaſĥana un gowju ſlauſĥana peħz Hegelunda metodeſ. Beidſot paħrraugſ ar preekſĥneſumeem iſ ſawaſ praħſeſ un peedſiħwojumeem peħz eeſpeħjaſ nem dalibu beedribaſ ſapulzēſ.

8) Katra beedra=dalibneeka peenakħums ir, ziħ ween eeſpeħjamaſ, iſweſt darboſ paħrrauga dotoſ aiſraħbijumuſ un buħt paliħdſigam pee wiņa uſdewuma weiħſĥanaſ. Katreiſ peħz darba beigſĥanaſ paħrraugſ liħdſ ar wiſeem aparateem un riħkeem janogaħdā uſ turpmato ſaimneeziabu, lai liħdſ ar naħkamo ſlauſĥanaſ reiſi waretu eeſakħt darbu ſĥai otrā ſaimneeziabā. Wiņa noweſĥana turpu ir ta beedra peenakħums, pee kura pabeigtiſ darboſ.

9) Iſdewumi beedribaſ uſtureſĥanaſi top iſdaliti ſtarp tāſ paſĥaſ beedribaſ beedreem ſameħrā ar katra lopu ſkaitu. Naudu eeſaſē beedribaſ preekſĥneekſ, kuſĥ iſdara wiſuſ tekoſĥuſ maſſajumuſ, iſdod aparatu remontu, kā ari eepeħrt feħrſtaħbi un amilalkoħolu.

10. Paħrraugu beedribaſ gaħſtaħtejeē iſdewumi war tapt uſtaħditi apmeħram ſekoſĥoſ ſkaitoſ:

- a. paħrrauga alga . . . . . 250—400 rbf.
- b. iſdewumi amilalkoħola, feħrſtaħbeſ eeģuħſĥanaſi u. z. ſiħti iſdewumi 50—100 "

Sumā 300—500 rbf.,

neeereħſinot paħrrauga uſturu un paħrweſĥanu no weenaſ weetaſ uſ otu.

Latweeſĥu Laukſ. Eton. Sabeedriba ſĥim teizamaſ paſakħumaſ ziħ ween eeſpeħjamaſ ir pretim naħkuſe, doĥama dibinataſ paħrraugu beedribam waģadſigoſ aparatuſ un blantaſ graħmatweſĥanaſi, — kopā par apm. 120 rubteem uſ katra beedribu. Tapat no Sabeedribaſ teel algotiſ preekſĥ wiſām beedribam wiſpaħrraugſ, par kaħdu peenemti loĥloĥiabaſ ſpezialitiſ R. Linde. Lai paħrraugu beedribaſ tiħtu pee kreetneem waditajeem, tad kandidati preekſĥ ſĥim weetaſ teel uſaiģinati zaur Latw. Laukſ. Eton. Sabeedr. laiħraſtu „Semkopi“. Kandidatama ĵabuħt beiguſĥama kaħdu ſemkopiabaſ waģ peenſaimneeziabaſ ſkolu. Praħſē ir naħģiſ preekſĥā, kā daſĥaſ paħrraugu beedribaſ waģadſeģiſ ſleħģt tiģai tapeħz, kā paħrraugu weetaſ peenemti kaudiſ beſ kaħdaſ praktiſaſ — teeſĥi no ſkolaſ ſola. Repareiſa paħrraugu iſweħle iſniħģina uſtiģibu pret ſĥim beedribam un ir ſpeħģiģa uſ daudiſ gaģeem noſlaħģet ſimpatiſko paſakħumu. Lai iſbeħģtu no warbuħtibama, tad Latw. Laukſ. Eton. Sabeedriba peenem kandidatuſ tiģai peħz ruħģigaſ paħrbaudiſĥanaſ loĥloĥiabaſ ſeģģijaſ komiſģiģā, kura paſtaħw no Eton. Sabeedr. iſtruktoereem. Peħz tam jaunpeenemtee paħrraugi 2—3 nedelaſ teel weħl eeĥaſiħſtinati ar ſawu naħkamo praktiſko darbu. Preekſĥ ſĥiſ beidſamaſ waģadſiģaſ apmeeriģaſĥanaſ tekoſĥā gaģa waſarā teel projektetiſ ſariħkot Eton. Sabeedr. iſmeģinaſĥanaſ ſaimneeziabā Luſteſ muiſĥā iģgaſuſ beſmaſkaſ kuſuſ.

Peē Eton. Sabeedr. nodibinataſ paħrraugu beedribaſ tapa ſĥiniģaģā apmekletaſ no wiſpaħrrauga, pee kaſ

taſ uſ weetaſ ſneedſa wiſuſ waģadſigoſ paſkaģdroģumuſ un aiſraħbijumuſ.

Naħkotnē, kaģ buħſ eeħraģjeēſ peeteekoſĥuſ materialuſ par paħrraugu beedribam, nodomatiſ ſĥo materialu apſtraħdat peħz eeſpeħjaſ ſiħkati atſewiſĥkāſ broſĥurāſ un paħrſkatoſ, kā ari teel projektetiſ eeſweſt ĵiħtſ graħmataſ preekſĥ weeteģāſ, tiħraſģiģu anģelnaſ un riħtſriħģiģu loģeem, kā ari preekſĥ kruſtoģumeem.

Taħlata naħkotnē beſ ſĥaubama buħſ Sabeedribaſ meħreem ĵapeeweeno ari waģſlaſ buħtu ſtaģiģu eeģiħkoſĥana un jaunu loģu audſinaſĥanaſ beedribaſ, buħſ ĵanodibina ſewiſĥkſ eeģuħto ſaktiſko materialu apſtraħdaſĥanaſ biroģiſ.

ģiħ pilģiģi iģdoſeēſ iſweſt ſprauſto ĥraģrama, taſ atkaraſ, ſaprotamaſ, no teem liħdſeēkeem, ar kuſeem warēſ riħkoteēſ Eton. Sabeedriba. Peħģeģiģa liħdſ taģaģeģama laiģama ir iſdewuſe, kā taſ redſamaſ iſ augeģģā peeweſtāſ tabulaſ, ĵau paſtaħwoſĥo paħrraugu beedribu waģadſiģama 805 rbf., ĵaģwena paħrrauga uſtura, algoſĥanaſ un ĵeta iſdewumi iſtaģiģa beſ tam 1000 rublu. Kopſumā ſanaħt 1805 rubli. Tuwata naħkotnē paſeģſama leelaka ſkaita jaunu paħrraugu beedribu nodibinaſĥana, ſpreeſĥot peħz daudiģeem peepraģģiģumeem, kuģi eeħaħt Eton. Sabeedr., kā ari peħz ĵau paſtaħwoſĥo beedribu attiħģitiģaſ ĵaiģaſ. Taſ ſawuħaħrt ſaweenoſtſ ar ĵauneem nauģaſ upureem.

Weħl atleēk peeſiģmeģt, kā iſtruktoģiģa tapa komandeti ſtarp ĵitu ari uſ daſĥaģeem kongreģeem un iſtaħģdem: uſ Pleſtaſawaſ liģkopģu kongreģu, uſ Ķurģewaſ, Pleſtaſawaſ, Beģģu iſtaħģdem u. t. t.

Iſ teģģtā peeweſtāſma lauģſaimneeziabaſ kuſuſ dalibneeku ĵrupu biģdem war ſaſtaħģdit apmeħrā noģeģģumu par to dſiģu peħz ſawu ſaimneeziģto ſinaſĥanu paģildiģinaſĥanaſ un paģlaſģinaſĥanaſ, kaħda redſama pee muħģu weģaģajeem un peeauģuſĥeem lauģineēkeem. Iſſkaģdroģumuſ meģģeģamaſ tani apſtaħģli, kā wineem naw biģiſ iſdewiģaſ peeſawinaģeēſ taħdaſ ſinaſĥanaſ ſawaģ ĵaunibaģ, ĵo pee muģſ naw ſemkopiģaſ ſkolu. Blaſģu lauģineeku aģriģdu peeģaģiģĥanaſ pee kuſeem der ari par norahģiģumu, kā taģaģeģā momentā ſĥee Latweeſĥu Laukſ. Eton. Sabeedr. ſariħkoģameē lauģſaimneeziabaſ kuſģiģ ir noderigiģa paģildiģu ſinaſĥanu ſaſneēģĥanaſi, un, no otraſ ĥuſeſ, taſ norahģa ari, kā muħģu ĵaunā paauģģe buħtu laģpraħt ĵreeģuſeſ pee ſpeģieģlām ſemkopiģaſ ſkolama, ĵa taħdaſ pee muģſ buħtu.

Beſ ĵrupu biģdem peeģiģkta ari Latweeſĥu Laukſ. Eton. Sabeedribaſ iſtruktoģu noneģmuma reģroduģģiģa. Uſ tāſ meħſ redſamaģ maģģitu aģronomu Ķaģģu Leģģiģu, kuſĥ iģģģiģtoģeēſ Ķalleſ ſemkopiģaſ Inſtituģtā un beidſiſ peħz tam Riģaſ poliģteħniģiģtā iſtituģta ſemkopiģaſ nodatu, taħkaģ daħrſkopi Ķaģģiģ Semģuri, kuſĥ baudiģiģiģ wideģu iģģģiģģiģbu Ķreeģiģģā, taħkati ſaģataģoģeēſ ſawama aģodaģa augeģģā daħrſkopiģaſ ſkolā Ķneiģenaģu'a (Saģģģiģģā), un, beidſot, paħrraugu beedribu wiſpaħrraudģģiģaģu Reiģģ. Ķiģģiģ, kuſĥ ſpeģieģli iģģģiģģoģeēſ Ķoģģeģģ, Wiģģeģģeģ. Ķeģurģtaģiģ iſtruktoģoſ Ķ. Ķiģģiģiģ Ķģģ, 1909. ĵ. beiģāſ iſtaħģjeēſ iģ Ķeģonoģiģiģtaſ Sabeedribaſ iſtruktoģu ſkaita.

Klintis.

Petera Deepina originalstahjts.

(Turpinajums.)

Pee pusdeenās deschurejoschā ofizeera klast nebija. Lee-
latais wirsneeks bija — deschurejoschais feldsebelš. Pee
scha feldsebela — tā apkalpotajs — neweens apalsch-
kareiwis neistureja. Tamdeht par wina jahbaku un ap-
gehrba tihribu bija jafina rotas deeneneekam. Un te nu
kashdu deenu, gluschi spihdoschi nowiksetee jaunee jahbati —
feldsebeklungam isjufa . . . Nesin kas un kad wini bija
fasmehreti ar ahdu faehdoschu — stahbi . . . Neko winsch
par to neteiza . . . tikai wifš nojanda: feld-
sebelš otra til kaunaks . . . Tagad winsch bahra
kehki sawas rotas apalschkareiwus par netihram
blodam.

Bkodaš un tehjneeki, tehjas kannas —
ir kapara. Gekschā — iszinneti. Ahrpufe ween-
mehr jatur spihdoschi — wara krahsā. Deschu-
rejoschā feldsebela rotai bkodaš gan ari lai-
stijās wara krahsā, bet kur rokturu, rinku, pleki
peefneedeti pee bkodaš malam, gar kneeschu
galeem un pleku malam — winsch ar kozinu
kaut ko isurbinaja un ussmehreja us apalsch-
kareiwju luhpam . . . waigeem . . .

Katra rota ehda pee sawa galda. Katrs
wswods sawas nodakas ischkihris pehz bkodam,
pehz diwehseku flaita. Rotas deschurants isdod
gatu — us katra zilweta weenu gabalu, pehz
swara — weselu jeb wairak masu gabalinu,
samauktu us koka eefmina. Wifš pee weenas
bkodaš ehdoschee sawas porzijas sagreesch smalki
turpat us ehdamā galda. Ar sauju kahds winas
samet bkodā. Pirmo reisi no katla eeleeto
supu jeb kahpostus — ehda nenemot gatas
kumofu, bet kad peelehja wehl otrreis no katla,
tad nodakas wirsneeks waj ziti kahdi no weza-
keem — usfēt ar karoti us bkodaš malas, saka:

„Ar wifu! . . .“ Tad ari sahlt ehst ar gatu

Atlikuscho islej kehki stahwoschā faskalu
toweri. Nem tai paschā bkodā — otru ehdeenu
— beesputru. Winas nama daudsi. Noleek
blodu us galda. Bazel wifu rotas ar karotem.
Saka atkal kahds wezafais peemehram:

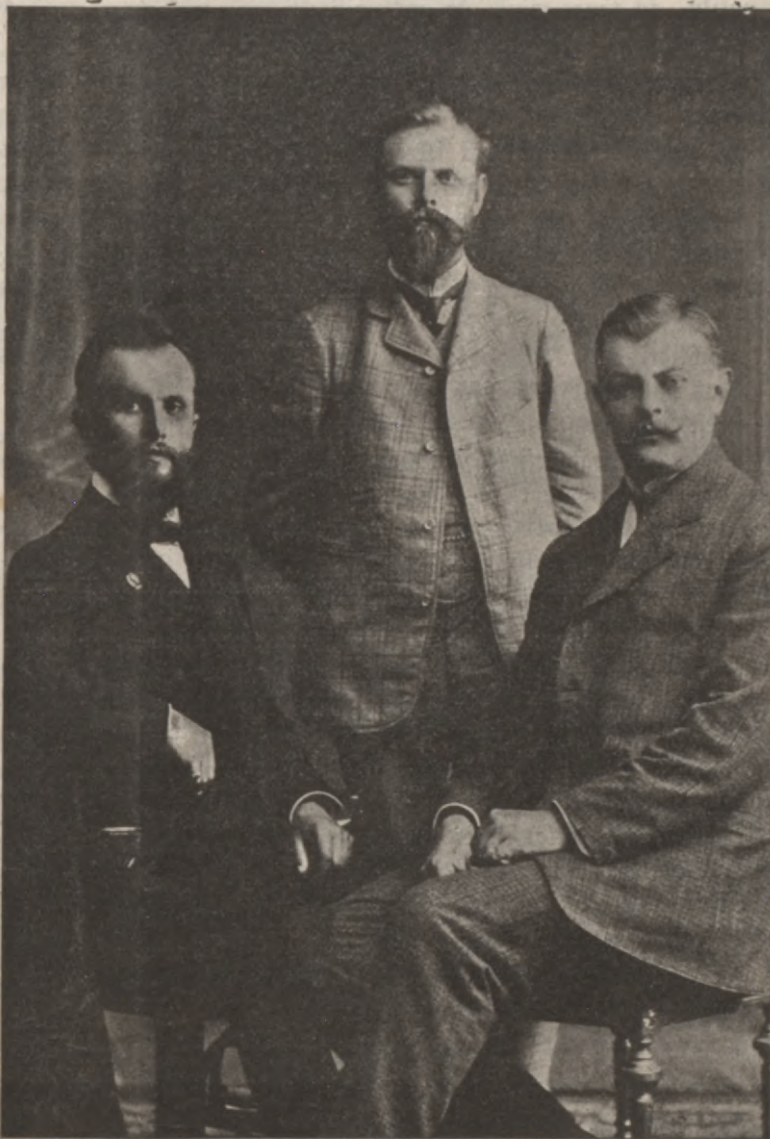
„Schau!“ . . . Wifš zehrt karotes bkodā . . .

Tad blodu pahrskalo ar uhdeni. Get pee
muzas kur dod dsehreenu. Wirsneeki dser pirmee.
Tad ziti — pehz kahrtas — tāpat no bkodaš.

Faehduschi, eet kafarmā, bet sam kahrtā
blodu puzet — tas dabun lupatu, samaltus keegelus,
stahbi, ko apflehtu tur masā pudelitē — ar kuras palih-
dšibu kapars drihsak top sposchs — salasa wifu to un
kurnebuht kafarmas sehtas sehtmalī atsehdees — bersch
putekkos keegeli, putekkos un stahbē mehrze lupatu —
bersch bkodu . . . atjauno winas swaiga wara krahsu . . .

Kehki deschureja zitas rotas apalschofizeers. Tas Wi-

lumam ar Krusbergu lita sahlt nest uhdeni. Uhdens nesamo
koku, toweri wineem dod Kremshalows — dsehreena is-
dewejs. Winsch sawa peenahkuma ihsts ispiditajs. Tikai
weens kas winam newar huht pa rotai — deenā iseet us
eelas — tad siples, kowahrni no wina neatstahjas . . .
Tahds pats ari ihstais ehdeena wahritajs — Wikowš:
tumschi bruhnu, platu, spihdoschu seju, nofkustu bahrsdu,
ihseem — spihdoscheem mateem, baltu mizi galwā, balteem

Sabeedribas instruktori.

* Pauls Dejinsch.

* J. Semturs.

* R. Linde.

swahrkeem un preekschautu — un wifš kas ari sem schi
baltā uswalka nebija, pat tas, kas dšihws, daudš kas bija
sakaltis pee karstās krahsns — palika ari zauri neis-
speedees . . .

Pehz uhdens bija jaect us pilsehtas turgus lautumu.
Tur bija pumpis.

Krusbergs un Roga — abi usleek us pleza uhdeni ne-

famà koka galu. Geleef nefamà koka klamburu towera ofàs — aiseet no kehka pehz uhdens pa wahji apgaismotu dubtainu eelu. Lija smalks leetus.

Kamehr wini atnesa us diweem nahkoschos peejus towerus uhdens — abi bija flapji . . . Abeem us pagonem bija nobirsufchi diwisijas numuri . . .

Uhdeni sahka nest ziti. Krusbergs sahka laupit beetes. Us Witumu Kremshalows teiza:

„Es redju tu efi labs zilweks. Buhfim mehš draugi. Sche tew makarone.“

Witums to pahrlausa, puft dewa Krusbergam. Pehdejais winam atkal dewa, laupot atrasto, labako beeti. Abi ehda ar patiku, jo tàpat wini, kà ari wif ziti — watarinu supas neehda — ehda labat tikai tehju ar maifi . . .

„Draugs, nahz man palihgà!“ Sauza Witumu Kremshalows.

Us plezeem Witums ar Kremshalowu nem uhdens nefamo — nes toweri ar atlikufcho supu pilsehtà pahrdot.

Kremshalows eet pa preefschu. Sina, kurà sehtà eegreestees. Geet. Peeklawè pee loga. Inahk kahda feeweete. Ar rofu towera dibenà meklè beesumu. Neto neatraduse — faka:

„Schfidris.“

„Kas par schfidru, winsch teel jaukts un greefts, jaukts un greefts un atkal jaukts — beesumi greeschas tik pa wirfu . . . bet paturest libds rihitam meerigi — pustowera peegulfees kà mahla . . . tikpat kà mahla peelikti . . . Ja — nudeen . . . nu! Es taf neeschu tewis mahnit . . .“
Atbild Kremshalows. Gemehrz ari pats rofu toweri. Inzet. „Stati kas man jaujã, tu gan, laikam, tumfã to neredfi, — ij burkani, ij beetes, ij kartupei, ij putraimi, ij sirni, ij tauki, ij gata, ij lauli, ij pipari, ij sahks, ij milti, ij maife . . . faki — ka tew wehl wairaf wajaga? Warbuht tu wehleees no manis dabut tihru uhdeni — nu, uhdens, mihtã, es — nepahrdodu . . . To tu nemi pate no pumpja par welti . . .“

Seeweete to noklausijufes — folija par toweri peezipadsmit kapeifu.

„Ej nu ej! . . . dobi nu diwdesmit kapeifu, un sanemi wefelu toweri gatawa asaida . . .“

Seeweete issauza kahdu wihreeti. Samaksaja prastã diwdesmit kapeikas un istufchoja toweri.

Kremshalows un Witums gahja atpatã uf kehki. Peepildija atkal toweri. Nesa pahrdot uf zitu sehtu . . .

Kad atlikumi jau bija ispahrdoti — kehki eenahza feldsebelis.

„Kur famasgas?“ prasa winsch.

„Te, feldsebel lungš,“ faka Kremshalows un Witums rahdot uf kahdu toweri ar dujanu uhdeni. Feldsebelis winã eemehrz ari rofu — meklè beesumu . . .

„Neleeti — tu atkal wifu efi nosadfis!“ Kleeds winsch wizinot flapjo rofu pret Witowu.

„Nebuht ne, feldsebela lungš, beesumus apehd — supa ween paleef . . .“ atbild Kremshalows un Witows. „Gawena laifs . . . Gawena ari — asaidis . . .“

„Nesat prom ij tahdas . . . Nihk kà famasgas ir beesakas.“

„Mehginasim zenstees . . . feldsebela lungš! . . .“

Feldsebelis gahja pa preefschu. Winam fehoja ar famasgu toweri us plezeem Witows un Kremshalows.

Kad Witums un Krusbergs eegahja rotã — Hailanows wehl apmahzija jaunus apalschakareiwus. Staitija: weens, diwi, trihs, tschetri, peezi . . . Kamehr scho isstaitija — wiseem bija waj nu jaapgehrbjas, waj — jaisgehrbjas, jaapgulstas un — jaaismeeg . . .

Tiko pehz staita ir wif apgehrbuschees, Hailanows ussauz:

„Gulet — weens! . . . Di—i—wi . . . Steidsatees . . . Trihs . . . Kas nokawefees buhs flikti . . . Tschetri . . . Tschetri . . . Buhš flikti — pee . . . Peezi! . . .“

Wif guf kà aismigufchi. Hailanows sanem weenu oturu aif kahjam, nowell libds pusaugumam no lahwas . . . Neatmostas . . . Isleetas ka nejustu . . .

„Labi, gufat ar,“ faka winsch ejot uf sawu gultu . . .

Ilgatu laiku wif guf kà aismigufchi, tad weens otrš, kà nobaididamees — peezeetas, falasa ijmehtatãs drehbes . . .

Kad uguns jau pamasinata — kà nakti, lehni no lahwas, kasarmas krehslã, pazekas Sawadfskis . . . Ilgi winsch sehd kasarmas naktis krehslã — kails . . . apgehrbjotees un isgehrbjotees — winsch saplehfs pats sawu weschu . . .

Jau Leeldeenãs swehtki. Ap deesgan kalnaino Lutauchres aplahrti jau redjami atkusufchi usfalku kauguri. Palejãs wehl sneegs. Sneegã pehdas to eeminufchi jaunee apalschakarewi. Stahweja wini lejã. Kalnã nostahjãs Hailanows. Teiza:

„Kas pirmãis pee manis — tam Jura krusts!“

Jaunee apalschakarewi, wif urrà kleegdami strehja augschã pee wina. Tad winsch rahdija uf pretejo usfalki:

„Kas winau pirmãis fasneegs — tas possizijas komandeers.“

Wif jaunee apalschakarewi streen lejã . . . pretejã kalnã . . .

Un kad winsch weens pats aiseet uf zeku. Sauz:

„Apalschakarewi, — spitschlas!“

Tad wini wif atkal streen pa kaku . . . pa galwu uf wezato apmahzitaja lungu . . . iswell sawas faberstãs fehtkojimu lastites — wif eededsina kojimus — sneedj Hailanowam . . .

Kahdã eelejã wehl balgo daschada leeluma sneega wahles. Tãš seemã sadfina — taifot seemãs audelka teltis . . .

Wifu scho redj Witums kad eet pastaigatees gar dselšzeku, kas eet no Lutauchres uf Uhpeni. Tagad nenoteef likumigãs pastaigafchanãš. Tagad atpuhta. Tagad — Leeldeenãs swehtki . . . Kasarmas logos balti aifari — apalschakarewu palagi . . . Us lahwu galwgaleem — no klahti dweeki . . . Karewi — mundeeros . . . nowifeteem, spihdoscheem sabakeem . . . Peeet pee rotãš swehtbildes, pahrmef krustu, kà neapsinigi kahds eekar pret swehtbildi degoschãš lampinas glahsitè — pirkstus — eefmehre matus . . .

Nofan ari weens, otrs eesweests naudas gabals, un weena, otra sveze teel eedegta no deewtizigaka apalščakareitwa un uffsprauſta uf ſwetschu luktura pret ſwehtbildi . . . Bet ir jau ari kaš ſpehlē ſawu harmoniku, un ir ari kaš pehž ſchās harmonikas ſkanam dejo — loka kaħjas, loka muguru, loka rotas — lokaš wišs, wišu netizamatoš panehmeenōš...

Genahť rotnajs. Noſtan pawehle: „Meer—ā!“

„Turpinat ſawu darbu,“ ſaťa wińſch un mirkli eestahjuſchoš klufumu atkal pahtrauz deĵa, muſika, dſeefmaš . . .

Rotnajs eeeet kanzlejā. Leel paſaukt Subarewu. Subarewš bija neleela auguma, melneem mateem, melnām, neleelām — uħſam, ſtarp zitu ari leelš dſeedatajš un deĵotajš. Wińſch pagahjuſcho nakti bija iſgahjiš no kaſarmes nepamanitš, eegahjiš preti kaſarmei eſoſchā boditē — un domu ſtarpibaš deht ſakaweesh. Šchā pehdeĵā deht ari atnahziš rotnajš.

Subarewš, kaš ſtroĵā un gimnaſtikā bija ſoti akurats, marſchejoſcheem ſofoem eegahĵa un apſtahĵāš pretim rotnajam, un kađ iſturetā takti ſperto ſofu ſkana apklufa, — ſaĵija:

„Man taš godš eeraſteesh, juħſu augſtdſimtiba!“

„Sweiki!“ ſaĵija rotnajš.

„Weſelibu wehlu juħſu augſtdſimtiba!“

„Kaĵehž patwałigi iſgahĵi no rotas... Kaĵehž kaħweesh!?“

„Wainigš, juħſu augſtdſimtiba, peedodeet . . .“

„Tew ſem teefas par to buħš jaet.“

„Wainigš, juħſu augſtdſimtiba, atkaujat, iſſtaħtiſchu kà taš wišs bija . . .“

„Stahſti.“

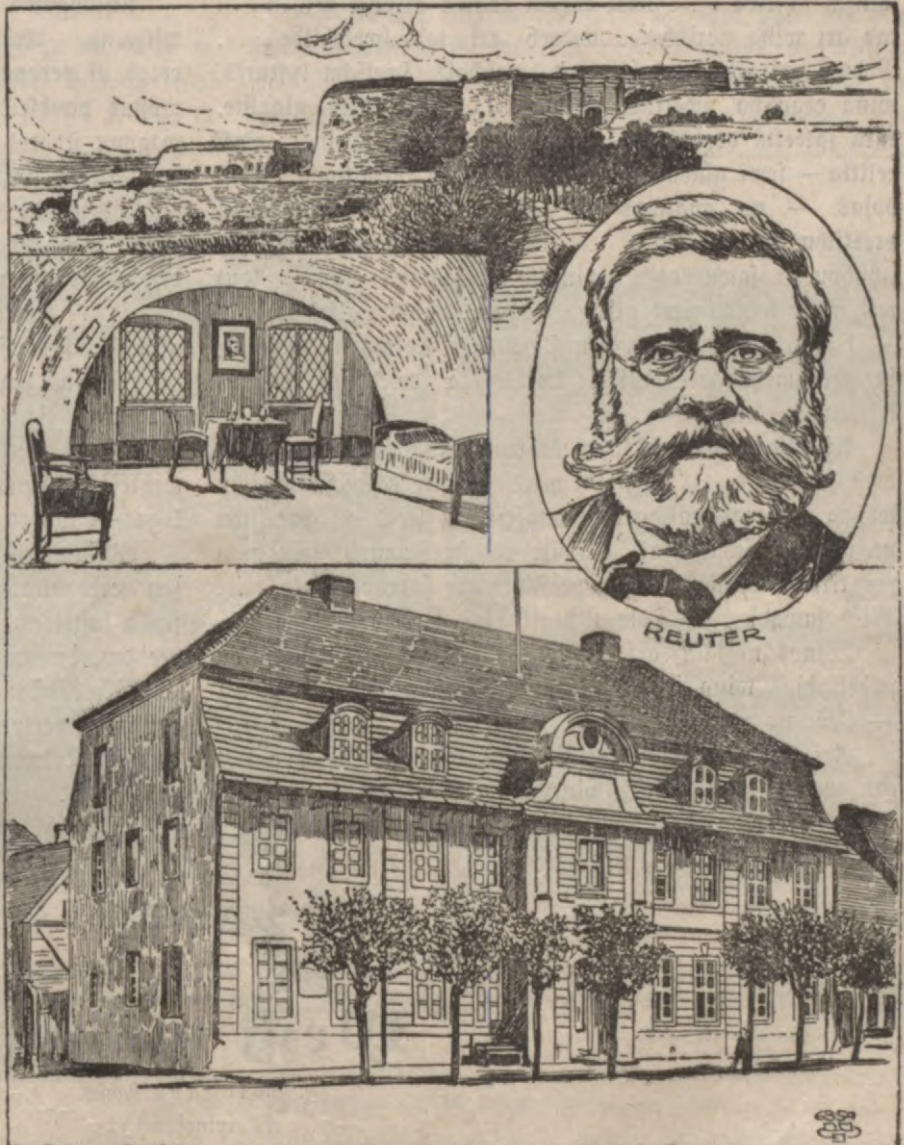
„Paſemigi pateizoš, juħſu augſtdſimtiba . . . Dſehriš jau eš biĵu, bet wehl ſoti man gribeĵāš dſert, tamdeht preeſch pušnaktš pahraħpu par kaſarmes ſeħtu un eelawijoš preteĵā boditē. Wińſch beeſchi pahrdod ſchnabi . . . Tur jau bija wataš zilweiti — wiħreeſchi un kaħda ĵaunkundſe. Wińi mani uſnehma kà braħli. Eš ar wineem ari kà braħteem — braħligi . . . Ari ar ĵaunkundſi eš ar labu . . . Bet kađ nu wina ar ziteem nemaš wairš neeelaidāš — ka tilai ar mani — uſ maniš tapa wiſi pikti . . . Eš pretim. Saħtam kauteesh: Ķehki dabuju tſchuguna podu — ar wineem pa ĵihmi — baĵš! . . . kaťram pa ĵihmi — baĵš! . . . Saimneeĵe ſaħta waidet: ai, ai — ſleptawneekš, nu wiſa mana baĵatiba beigta . . . Saimneekš metaš ar' manim wirſā. Eš winam ar abi duħreš — ſtuť! — pa aĵim . . . Uſ eelaš gribeĵa apturet gorodowojš — iſraħwiš aiſſweedu wina ſobenu, un eeſtreħĵu rotā . . .“

„Bet tew tak ir galwa puſchu?“

„To manim, juħſu augſtiba, pahreſita ar tułſchu pudeli, no paľataš.“

„Bet gorodowoĵu kamdeht ſiti?“

„Nebuht ne, juħſu augſtdſimtiba, eš winam neſtu, eš winu miħlu kà draugu, kaš ari kałpo tehwiĵai, bet ja nu wińſch mani gribeĵa apturet, weſt uſ eezirkna uſrauga kanzleĵu — aiſſweedu wina ſobenu — eeſtreħĵu kaſarmē labat, juħſu augſtdſimtiba, eĵu ſem pulka teefas, nekā

Mahĵa, kura Ĵriĵiš Reuterš peedſimiš.

eezirkna uſraugam ſaťu ſawas rotas numuru . . . Eſmu wainigš, peedodeet juħſu augſtdſimtiba.“

„Peedot tew waretu gan. Taħdaš ſturmeš jau zilwekam uſſkreen, bet likumš to neatkauj . . . bet kaš manā warā — to dariſchu. Ĵeldſebel — leeĵ winu par ſcho ſem ſlinterš. Subarew — eĵ!“

„Paſemigi pateizoš juħſu augſtdſimtiba,“ ſaťa Subarewš. Mirkli — iſtureti apgreeſchaš rinki un iſturetā takti ſperteem ſofoem eet no kanzleĵaš aħrā.

„Pateizoš Subarew par warona iſſtatu!“ ſaťa rotnajš.

„Preeĵigš ĵenſteesh — juħſu augſtdſimtiba!“ atbild

Subarews aisejot. Notā eeraudstijis sawu draugu, pehz dseefmam, Subarews šata:

„Lugajew — Kristus no mironeem augšam zehlees!“

„Teescham augšam zehlees,“ atbild Lugajews un ap-
kampj draugu:

„Wišs labi, danzofim!“

Abi eet tur harmonikas štan. Nostahjas weens preti otram. Spehziigi usšper Subarews pirmos fokus us grihdas. Ahtri wišsch met kahjas gan šchur, gan tur . . . wišs wišsch tā lido . . . tikai reišem kahjas aistwer grihdu . . . tad ari wina norihš . . . nodreb ari tad šwehtbilde . . . Nodreb ari pret šwehtbildi štahwoščais šwetschu lukturis, winā degošā šwetschu leefma . . . Bet štikla glahšite, kura šaleektā drahts galā, pee šehditem peestiprinata rinki eelitta — šewi glababama maso leefmianu, nemitošchi šchuh-
pojas — no augščas us leju . . . un drufku — us preešču un atpakal . . . Un Subarews uštur winās šchuhpu ar sawu deju, wišsch joprojam — reis — kaut reti, atšit kahjas pret grihdu, kamehr waigs paleel tā bijis — bašls, kamehr wina azu šlats ne usleefmo, ne nogurš, bet weenmehr weenmufigi šwehlo tā dwehšeles leefmas kritums . . .

Ari Lugajews šahf sawu šahrtu. No wina dejas zitadi dreb šwehtbilde . . . Zitadi mirds lukturis degošā šwetschu leefma. Šwabadati ari us augšču un leju, us preešču un atpakal šchuhpojas glahšite ar šwehtuguns špihdumu pee triju šehdišču galeem peestiprinatā šudraba rinka . . . Wišs šawadi . . . Dejo žits žilweks, — dejo — Lugajews.

Winos noštatas ari rotnašs. Preežigu, laimigu šmaidu pahršlahjas wina šeja. Ašleedšis išejot winam godu atdot — išeet no rotas . . .

Bet Subarews un Lugajews wehl dejo. Harmonika ari wehl štan preešču wineem . . . Neeuens neweena tagad nefodis . . . Kristus no mironeem ir augščam zehlees . . .

Pee Tutanahres štajjas, us pilšehtas pušē, ir ar šokeem apšahbits laukums. Agri rihtā te jau šawesti apakšč-
kareiwji un pilšehtas pareištižigo preešteris tura aišluhgumu — šlaka wišus ar šwehto uhdeni . . . Dšeed:

„Ilgus gadus . . .“

Apakščkareiwji aišbrauz us Štengeri, us pulka šchtabu. Tur jaunee apakščkareiwji šwehrēs pulka šarogam . . . Tur ari wišs šopā šwinēs jau tuwu ešošos pulka šwehtkus . . .

Aišluhgums beidšees. Gaida preešč apakščkareiwjeem wišzeena. Ari šchi gaida peepildas — wed rotu pehz rotas us perona pret wagoneem. Tikai šawada šajuhta mostas dwehšēlē weenam otram jaunam apakščkareiwim — wagonu šuhros ušrakšts:

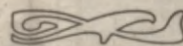
„Aštoni širgi jeb šchetrdešmit apakščkareiwju.“

Wini šcho lašja tuhštots dewinišimti pirmā gadā, aprila mehnešcha pirmā pušē. Šs šcho rakstu — tuhštots dewinišimti dewitā gadā, septembra mehnešcha pehdejās deenās — warbuht tagad kas ari mainižees ušrakštos, ahrpušē us pretšču wagonu augščas šuhreem.

Wagonā papreešču eelika šlintes ar atnemteem šchitšeeem. Tad wišs šchetrdešmit šahka šprauktees eelščā pa pilni atbihditām pretšču wagona durwim. Katris šleidsjās — wehlejās eenemt weetu us lahwas wiršus, tikt pee wagona loga — luhkas . . .

Wišs jau bija šašehdušchees wagonos. Lokomotive ari jau peebraukta. Ašškaneja aišejoščais šignals. Wišzeens šahka kufšteeš. Wagonā tā augščas, tā apakščas lahwas, pee durwim un luhkeem — žekas wišu leelakais trošknis. Luhkā eebahšis galwu Wiktorows — mauj tā wehršis . . . pee wina peespeedees Gurins — šweeds tā širgs . . . pee durwim šoketkows — šweez tā žuhka . . . Žiti wižina žepures . . . Žiti — dšeed . . . Wišs jautri. Wišs kaut žil dšehrušchi . . .

(Turpmat wehl.)

Wežā mahja.

Ž. Šo Ioguba šahšts.

(Turpinajums.)

Žekena Kirilowna, Bora wezmahte guf apakščšahwā. Wina jau kreetni weža un no rihteem wina newar gulet: nenahf meegš. Tomehr wišu sawu muhšču wina naw wehl nekad agri ušžehlušēs. Tā ari wehl tagad wina žekas wehlat par Nataschu. Igi wina tā guf pušnomodā: išteepušēs, nowahjejuše, ne ložeklischā nepaštinadama, wezo galwinu dšiki špilwenos nogremdejuše, un gaida, kad ištahmeita nahšs ar kašijas krukšiti, jo wina jau no šen-
laikeem raduše — kašiju gultā padšert. Šihmis winai wahjšč, dšeltens, krunku krunkās, bet azis wehl mirds špo-
šchums un mati ušturejušchees melni, šewiščki deenā, kad wina toš eesalwē ar melnu špošču šalwi.

Šalpone — ištahmeita Šlašcha mehds pa laikam no-

šawetees, jo pa wakareem wina mihl aišeet šahdščā uš tilta: tur pa laikam štan jautra mušika: špehlē harmoniku un šwehtdeenās dšeed un dejo, tur tad šalafas šahdšču brašchee jaunekki un daišās jaunawas un tad ušdšihwo jautri šcha wahrda ištā nošihmē.

Žekena Kirilowna šwana jau wairak reišēs, bet atbildes naw nelahdas. Šas winu breešmigi kaitina un dušmigi wina greesčas no weeneem šahneem uš otreem, šrdās, ruhž un žet atkal sawu iškaltuščo dšelteno roku, lai ar šaulaino pirktu no jauna špaiditu elektriškā šwana balto podšinu, kas tur blafus winas gultai uš masā, apakā gal-
dina. Gruhti tas winai, bet nedarits newar palikt. Tad beidšot nu ar Šlašcha šadšird ilgās trihšošchās šwana

flanas un ustruhstas. Wina steigšus lehz no gultas augščâ, grabstas aplahrt pa sawu mašo istabeli patrepê, tà to mekedama, pater bruntšus, usrauj ahtri tà nekâ tos un steidsas pee wežàs kundses, strejot kahrtodama sawus matus. Gihmis tai dufmigs, meegains, un staidri redsams, ka ta wehl naw isgulejusès. Kamehr wina nofrefj lihds jeenigmahtes gukamistabas durwim, rihta wehsums tomehr jau to dauds mas atspirdsina un wina jau issfatas zit nezit labaki. Kad wina eeeet pee zeenigàs eefschâ, ta jau deefgan mundra.

Glascha ir uswiltuse rosa krahsas jazinu un tà ka ta wehl wakâ, tad redsams ari baltais krefks. Logeem wehl aifflahtem esot, istabâ walda krehfla un krehflâ leelas, ka ari winas nobeguščâs rotas un spehzigàs kahjas it baltas. Un tahda nu ir wina: jauna, spehzigâ, fwaiguma pilna stahw tur tagad pee sawas zeenigàs gultas. No winas smagajem fokeem zeenigàs dsels gulta ar nifeleteem stabi neem un bumbinam weegli eekustas; eetrihjas ari glahse un uhdens pudele us apafâ galbina pee gultas, tàs masleet fastas kopâ un noslan.

Jetena Kirilowna sagaida Glaschu ar senparasteem pahmetumeem, kas atfahrtojas ar fatru deenu:

— Glascha, faki, kad gan es wareschu dabut kafiju? Es swanu un swanu, bet nenahk neweens. Tu jau guli gluschi tà noffsta.

Glascha fataifa tahdu isbrihnejuschos gihmi un flinti noschahwajâs. Tad wina safahrto wežo, nobiluscho kahju dekiti pee zeenigàs gultas, peebihda mihstâs sawalkatâs tupeles un faka wezajam kundsem til wisai patihkamâ, laipni mihstâ, godbijigâ balsnâ:

— Peedodeet, zeenigmah, tuhlin, tuhlin buhs wis gataws. Ak Deews, zit juhs gan agri schorihht uszehluschâs, zeenigmah! Juhs gan, laikam, zeenigmah, buhs flitti sapni mozijuschy? Newarejat wairs aismigt?

— Kas tad nu manos gados wairs par meegu! —

atbild Jetena Kirilowna. — Dob man, Glaschin, drihsat kafiju. Zajetas jau buhs augščâ.

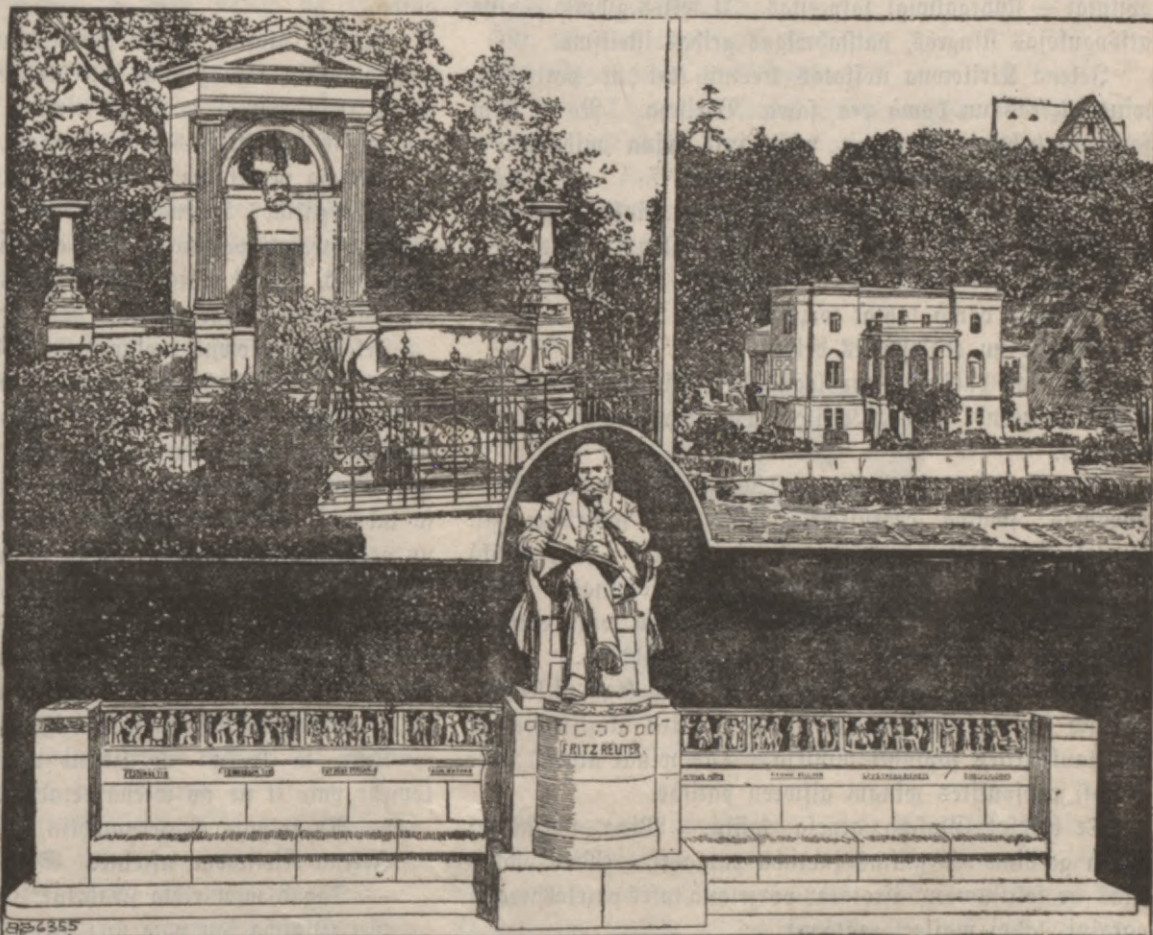
Tagad jau wina runâ meerigati, kaut gan bals wehl deefgan erriga.

— Tuhlin, tuhlin, pehz pahris sekundem; es farauschos drihs ween, — faka Glascha energistâ balsi, kas jau preezigata, un greešchas apfahrt, lai aiseetu.

Bet te winu Jetena Kirilowna dufmigâ balsi sauz atpakat:

— Glascha, kur tu streefi? Tu neka pate neatmini: faki waj smtam reischu! Nu, atbihdi tatschu logu aifkarus.

Glascha steigšus atbihda zeenigàs gukamistabas abu logu tumšchi sakos aifkarus pee malas un dedas no istabas laukâ.

Fritschâ Reutera peemineklis Stavenhagenâ.

Meitene ir neleela no auguma, teewina, un no winas fejas war redset, ka ta lasa „grahmatinas“. — Winas ahtro foku flana ir apfinigi dimdoscha. Leelas tihri tà kad fkreetu kaut kas leels, stips, smags, kas darit war wisu ko zitu, til ween ne weeglus darbus. Zeenigâ noflatas us winu dufmigi un ruh; tai pakat ar nitnumu:

— Ak, mans Deews, tà wina jonol! Tai naw ne grihdas, ne paschas kahju schehl!

Bet pa tam staryam jau winas foti garajâ koridorâ noklust. Zeenigâ guk, gaida un domâ; wina ir atkal sawâ gultâ issteepusès un guk nekustoschi. Dekis sedj winas gurdas dseltenas meefas, bet fposchâs azis mirds gaischi un leefmaini. Leelas, itkâ kad tanis atspihdetu waj wisa

winas dšihwiba, wisa tās dšihwe. Saule wehl naw augstu un tapeh; istabas seena zeenigās azu preekschā wehl sposchi nesahrtojas. Tomehr klusā istabina ir gaischa. Gaisā ahtri apfahrt deju weegli puteklisch. Sposchi mirds pee feenam istahrto fotografiskto portreju rahmju gaischee stikli un melno rahmju seltitās kantes.

Zefena Kirilowna raugas uf portrejam. Winas gluschi kà wehl jaunibā, mirdsoschās azis reds tur dauds mihtas fejas. Daudsas no tām wairs newar skaitit pee dšihwajeem.

Borischa portreja ir kreetni leela, platā tumschā rahmi Sejina wehl pawisam kà jaunekka; septinadsmid gadus weza sehna fejina. Tumscha feja. Melnas azis. Us wirsluhpas jau uhfinas; tās deesgan beesas. Luhpas paschapsfinigi — stuhrgalwigi fasppeestas. It wisos gihmja pantos atspogulojas stingras, patstahwigas gribas isteiksme.

Zefena Kirilowna nostatas kreetni ilgi uf portrejas; wina atzeras un domā pee sawa Borischa. No wiseem saweem behrnu behrneem wiswairak wina mihleja to. Tagad wina to atzeras, pee ta domā.

Atminas kahds winsch bija. Un kas winsch tagad ir?

Bet Borits atkal pahrnahks. Wezmahmina taps preeziga, nostatifees winā. Bet waj drihs? Un tahdejadi apmeerinajufes domā tahsak wezā seewina:

„Tagad nu redsefimees drihs.“

Kaut kas pastrehja gar logu. Bija dširdams kaut kahda skakch sauzeens. Zefena Kirilowna gultā apgreešās. Skatas pa logu.

Pee loga baltas akazijas. Tās saki un preezigi schupodamās, smaida behrnischkigi naiwi un jautri-preezigi. Wis akazijam beesā grupa leelaku lapu koku. Tur zeeschi weens pee otra speeschas i behrstini, i leepinas. Wis sakch. Sarini teezas pee loga, jo tuwu, un wiau elastigā tschufstona Zefenai Kirilownai kaut ko atgahdina.

Luhk, gluschi tapat Borits buhtu pee loga uskleedstis. Winsch scho dahrsu mihleja. Tapat baltos akaziju seedus. Ari lautpukites sapluhkt mihleja. Tās winai atnesa. Sewischki rudspukites winam aisween patikas.

Le beidsot Glascha atnesa kassju. Wina nolika uf apakā galbina pee gultas sudraba paplahti. Wirs platas flās ar seltijumeem isrotatās porzelana tases pazelas weegli garaini, tahdi masleet eesilgani.

Zefena Kirilowna pazelas ar wisu sawu wahjino kermena buhwi spilwenos augstak. Wina nosehschas gultā taifna, iskaltuse, teewina, baltā naktis jakā. Drebofchām rokam ruhpiגי sakahrto pa nakti sajukuschō balto aubiti.

Glascha fandsoschi un weikli pabahsch winai sem muguras spilwenus, salikdama tos kà leelu, mihtstu, tahdu waren patihkamu kalnu.

Sudraba karotite, wezitei iskaltuschām rokam tafē zukuru maifot, flan tahbus aš greesoschus smeeklus. Behz tam no masā peena trauzina teel leets beesā straumē peens, kriht lihds ar to masām eedseftenām lehkschnam smagas taulas peena plehwites — krehjums.

Glascha, pametuse wehl masleet azis wisapfahrt, garam ejot kundses spogulim, sagschus paskatas tanī un — aiseet.

Zefena Kirilowna bes kahdas steigas dser sawu kassju.

Wina pahrlausch widū puschu saldu, ar zukuru apfaisku zwihbaku, puss no ta eemet kassjā, un tura to tur labu laifu. Behz tam, kad tas jau pawisam ismirzis un peesuhzees ar kassju, wina to it usmanigi ar karotiti isnem.

Sobi Zefenai Kirilownai wehl koti stipri, un wina ar to koti lepojas, tatschu pehdejā laikā wina dauds labat mihl ehst to, kas mihtstaks. Wina gremo ismirkuschō zwihbaku, winas gihmi atspogulojās leelas labfajuhdas isteiksme, un winas masās spirdssochās azis eemirdsas it preezigi-laimigi.

Kad kassja isdserta Zefena Kirilowna leekas wehl atguletees, un guf wina tã kahdu pusstundu, issteepufes sem deka uf muguras. Behz tam wina atkal swana, un gaida.

Genahk Glascha. Wina jau uskemmesufes un uswillufes rosā bluhfiti, tapeh; wina isleekas wehl teewinaka, nekā pirmo reisi. Bet tã ka tagad wina it nepawisam nesteidsas, tad winas koti isleekas wehl smagati.

Glascha peeeet pee zeenmahtes gultas, klusedama atnem deki, peepalihds Zefenai Kirilownai nosehstees uf gultas, isweizigi weegli peetura to sem elkona, pehz tam uf zeteem nometufes, uswell winai kahjās garas melnas sekes, wirs tām mihtstas pelekas tupeles.

Zefena Kirilowna peeturas pee Glaschas pleza nespehzigām, nerwosi un schaudigi drebofchām rokam, un apskausch wina Glaschas jaunumu, spehtu un naiwo weentahrschibu. Klusnam pee sewis kurnedama pret sawu kundsisfo, bet tatschu ne saldo likteni, Zefena Kirilowna skumji domā, ka labprahst wina buhtu usupurejuse wisas sawas ehrtibas un gresnumu un labprahst buhtu ar meeru bijuse tapt par tahdu paschu, kahda ir schi Glascha, par weentahrschu meiteni — kalponi, ar rupju ahdu uf rokam un rihta mitrajā spirtumā nosarkuschām neautām kahjam, ja ween tai buhtu jauniba lihgsme, besruhpiiba un laime, kas safneedfama wirssemes tikai nesaprahrtigeem.

Kurn tã beeschi uf likteni wezite, — bet newaretu tomehr pate it ne no weena eeradumina atteiktees!

— Nu ir gataws, zeenmahtin, — saka Glascha.

Zefena Kirilowna uszetas. Sata:

— Tagad man rihta swahrkus, Glascha.

Bet Glascha jau pate sin, ko wajaga pasneegt. Un wina usgehrbj Zefenai Kirilownai baltus slaneta rihta swahrkus un weikli tos fashnove.

Zefena Kirilowna sata:

— Nu, ej nu, Glaschin. Gan jau es paswanischu, ja man ka eewajadsesees.

Glascha aiseet. Nostreen uf mahjas pakatejam trepem. Masgajas pa otrai reisai uf trepem atrodoschā mahla traukā, — pirmať tatschu wina tikai tã ahtrumā masleet apskaloja gihmi un rotas ar scho naktis wehsumā atdsifuschō uhdentianu. Sweesch wina tad uhdeni tahku prom uf pagalma sakās sahles, uf trepju lila pelekeem dehteem, usschakstina ari pate uf sawām kahjam, kas no rihta agrā rasā samirkuschās swaigās sahles maigās peeflahrschanās augtu dahrsā kreetni sakarkuschas. Smejas pate pee sewis, — tã, par to, ka wis ap wina gaischs, naw karsti, ir tihkami, —

preejigi, — par to, ka wina ir jauna, weselega meitene, — par to, ka rigta swaigums usmundrinajoschu wehsumu pahrscreen pa wisu winas stipro, balto meesu, — ari par to, ka netahku no winas — sahdscha dshwo tahds patš brashs la wina flaisis sehns, kuresch us winau metis azis, un kuresch ari winai patihf.

Gan wina dehft to bar winas mahte, — jaunais zilweks ir truhzigs.

Bet kas par to Glaschai? Ne par wolti ir kreweem sakams wahrds: „Пусть бы хлеба ни куска, только бы женихъ безъ уска.“ (Kaut ar' maises ne kumosa, ka ween bruhtgans ir bes uhsam.)

Smejas Glascha lihgfmi un flani.

— Glascha, he, Glascha! — sauz winai pa kutnas logu Stepanida, — ko tu tur sweedsf?

Glascha wehl nosmejas, neko neatbild, un aiseet.

Stepanida isbahsch pa logu sawu weenteefigo, fahrto seju. Brafa:

— Ko tu tur?

Neweens neatbild. Naw neweena, kas atbildetu, — pagalmâ ir tufschs, tikai kaut kur ais schuhmeem dsirdamas gauft farunajoschas strahdneeku balsis.

Sejena Kirilowna pa tam starpam sawâ gutamistabâ, pastipri krezedama, nometas swehtbildes preefschâ zetos un ilgu laiku luhds Deewu, ar labu firdsapfinu noskaidama it wifas luhgschanas, kahdas ween fina. Saufas awenu krahfas luhpas kustas, seja stingrs nopeetns atspogulojums, wifas grumbas seja un us peeres ari isleekas stingri nopeetnas, nogurufchas un weenaldfigas.

Luhgschanas wahrdu ir dauds, un wif tee ir swehti, pazildinajoschi, atweeglinajoschi waj ari aisgrahbjoschi. Bet tas, par ko tanis teel runats, no beeschas atfahrtošanas gluschi itkâ fastindfis, palizees par iddeenischku, parastu un weenkahrshu. Tas ispeesch wezas deewluhdsejas azis weenigi paraduma asarinas, un tam naw nekahdas datas gar tam slegenam neespehjamu zeribu trihsam, ar kahdam pehdejâ laikâ pildita wezas seewas firds.

Winas luhpas uszihtigi tshufst katru deenu tās pašas luhgschanas par sinamu un nesinamu grehku peedoschanu, kas padariti wahrds waj darbos, waj ari tikai domās, — luhgschanas par muhsu dwehsetu schkihstischanu no wifa kauna, — un tahkal wahrds par muhsu besdeewibu un apgrehziibu, par muhsu kauneem darbeem, par besdeewigo besdeewibu, par wispahreju muhsu nezeenibu, par pasaules kaunam leetam un buhschanam un par welna lahdinafchanu, — par grehtos un sodibâ kritufcho dwehsele un grehtos un sodibâ kritufcho meesu, un par zeeschanu un geuhstibu pilno dshwi, — weenmehr tikai par scho par to paschu wispahrejo kaunumu un par to paschu wifas pasaules kaunumu un tās samaitaschanu un grehkeem. Schis luhgschanas raditas gluschi kâ preefsch titaneem, kuru radischanas usdeewums pahrtaiht wisu pasauli, bet kuzi tomehr ais nekau-niga flinkuma keras pee schi swariga darba tikai pehz tam, kad jau welna nagos kritufchi.

Un ne weena wahrda par fe w i paschu, par sawu es, par sawu azumirkligo dwehseles stahwofli, par pašas juhtam...

Tschulsteja wezas, istaltufschas luhpas par schesfirdibu, par labdarigu dewibu, par sawu tuwafa mihlestitibu, par pateeso, ihsto gaismu, — par wisam tam augscheenes swehtibam, kuras pluhst par wisu radibu no ahreenes. Un ne wahrda par brihnumu, ko sagaidit schkeetam ar ilgu pilnam trihsam un kâ isskufchi.

Ja, bet waj tad brihnums nebuhtu pretim jau pat no behnibas eemahziteem noteikteem wahrdeem fastahditam luhgschanam pehz klufas un meerigas dshwofchanas?

Ja, pateescham gan, dumpi fazeltu itweens, kas sawâ nekau-niga pahrdroschibâ eedroschinatos luhgt pehz brihnuma.

Bet tahkal jau nahf ari wahrdi par teem, kas atrodas zeeumos un apzeetinaschanâ, aishuhgschana par to atswabinaschanu un isglahbschanu.

Ne, tas tatschu reis par Boriti.

Atswabinaschanu un brihwibu . . .

Bet tahkal, aisween tahkal pluhst luhgschanu tefstis, par swescheem, par tahku stahwofcheem, par wispahribu; tikai us azumirkli, tikai tâ masleet wina pakawejas pee sawa, pee pašas juhtam, pee schkeetamâ, sagaidamâ.

Gaiša fugotajs Wilis Mente †.

Pehz tam par miruscheem, — par weeneem, par otreem, sen jau apraudateem, gandrihs jau aismirsteem, kuzi atdshwojas wahrds tikai wairs scho wispahrejo luhgschanu stundās, kad schahda weida luhgschanas ahtri apfahrt lido pa wisu muhsu garigo pasauli.

Luhgschanas pabeigtas. Sejena Kirilowna kahdu minuti pawada klufedama. Gluschi kâ kad wehl kas nepeeschami wajadfigs buhtu peemirfts. Bet kas tad wehl? Seb waj tad tas buhtu wifs?

„Wifs“, — faka kaut kas klufs, weenaldfigs un nepeeluhdsami nepeeklahzigs.

Tad Sejena Kirilowna no zekeem pazetas un peeet pee loga. Winas dwehsele ir meeriga un weenaldfiga. Luhgschana naw atstahjufe winâ luhgschanas apmeerinoscha eespaيدا, tai tahda gara stahwofla kâ pehz luhgschanas — naw, luhgschana tikai us ihfu laizinu fazehla nogurufschajâ dwehsele sawadu konkretu, usbudinajoschu pahrdshwojumu.

Sejena Kirilowna flatas pa logu, itkâ atkal atgreesdamās no kaut kahdas tumfchas eedomu pasaules atpakal

pee rupjās, preezigās, masleet mihtās dšihwes gaischajeem, krahfu un flānu bagateem eespaideem.

Augstu pee debefim, gaischa, gaischa debefs siluma widā, lehnām istudami peldeja eesahrti balti weegli mahlonišchi, un likās tihri kà tad starp teem, zauri zaur winu aufstām, baltām meesam zauri lido kà gaischi kwehloschai oglei lih= dšiga, leesmaina dwehsele, un ta tur leesmodama un fadefinadama baltās mahlonu meesas, sadeg ari pate, un istuhst, un isnihst schai augstajā, aufstajā, silajā gaisā. Saule, kaut ari no mahjas kreisā stuhra wehl neredšama, jau laistija wišu dahrsu ar fltu un preezigu laimes, smeellu un gaismos wilni, kurā schirgti peldejās tšhakli, ruhpiigi putniau bari.

„Nu gan wjadsetu apgehrbtees,“ domā Zefena Kirilowna un swana.

Uf swanu drihs ween eerodas Glascha. Zefena Kirilowna apgehrbjās.

Reis nu ta gatawa. Usmet wehl pehdejo flatu spogulim, — waj til wišs kahrtibā. Mati winai safukati loti ruhpiigi, matinsch pee matina, pehz tam tee weegli nogludinati ar melnu fiksatuaru. No tam wini spihd un leekas kà kopā salihmeti; pee katras Zefenas Kirilownas kustibas pa teem eepretim gaismai te labajā, te kreisajā pušē pamirds teews fudraba deedšinsch, — tas nogludinata matu uskemmejuma gaismas refleks. Uf gihmja masleet, til tisko nomanams puders. Apgehrbs Zefenai Kirilownai pa laikam kaut kahdas gaischas krahšas, ja ne gluschi baltz, un pee tam pehz wisweentahrschakà greesuma. Platās apfakles mihtās, plahnās krotas aissefš kalu un schodu. Tupeles jau apmainitas pret weeglam wasaras kerpem bes papescheem.

Zefena Kirilowna isheet ehdamistabā, un statas, kà klahj galdu rihta agrajam brokastam. Wisween wina eewehro kahdu nebuht nekahrtibu, klusu furnedama, wina pate tad scho waj to pahrstahda uf galda no weenas weetas uf otu.

Pehz tam wina isheet preekschistabā, ta tufschā un aufsta; durwis uf preekschejās fafades trepem te aissehgytas. Tad wina eet zaur koridoru uf preekschinu, no kuras iseja uf pakatejam trepem. Stahw tur wina uf augstajām trepem, aif faules apschilbinoscheem stareem azis berfedama un statas, kas noteek pagalmā. Masina, pawifam taifna, kà jaunina instituta audsekne, istaltufe, faufa, dseltenu grumbainu feju, kurā atspogukojas stingra faimneezibas usmaniba, — stahw, statas un kluse, sche it neweenam un it ne preeksch ka newjadšiga, — un neweens nepegreesch winai nekahdas usmanibas nedš wehribas.

Zefena Kirilowna faka:

— Labriht Stepanida!

Stepanida ir tukla fahrtā jaunawa, gaischi farkanos bruntšos, sem kureem redšama balta krekla stehrbele un nodeguschas refnas kahjas; wina pagalmā uf trepem nodarbojas ar famowaru un zihrtigi ween nemas to uspuhst. Uf galwas winai kahrtigi fapeets salsch lalatinšch, tas apklahj fawihštās bises gluschi kà krihschdrabna.

Samowara leelwehderainee fahni faulē farkani spihgulo, wirs wina gluschi bes wjadšibas isleektā fuststena pazelas

šwaigajā gaisā bahneem ween fili duhmi, — tee ošch lodigi un aif pehz paegkeem un darwas.

Uf wezās zeemahtes šweizeenu Stepanida pawehrsch pret winu sawu platschoklaino ruhpiigi preezigo gihmi ar tumšchi bruhnajām masinām aztinām un dseedošchā laipnā balstinā gari welkofchi faka:

— Labriht, wezā zeemahtin, pasemigu labrihtinu jums. Agri jums schorihht labpatikās uszeltees, schehliga zeemahtin. Kahds flts, jauks Deewa laizinsch!

Winas wahrdi tihri kà medus falbi, un tihri kà uf scheem medus faldeem wahrdeem ar dohju suneschānu laischas schurp agri zehlusēs spalwainā bite, wehl nedefšinoschās faules dsidrajā spodrajā seltā wisukodami seltodamās. Bet Stepanida jau kluse un puhlas atkal ap sawu famowaru, — un bite nosfautusēs aissido, pamafam apklusdama aif faknu dahrsa sehčas.

Zefena Kirilowna farauz gihmi aif afās darwas fmatas, un faka:

— Kas tas gan ir, kà tū stipri pehz darwas ošch! Tu, Stepanida, buhtu warejuse ateeet nost, — zitadi tew galwa apreibs.

Stepanida, nemas nepagreesdamās, atbild gauš un weenaldsigi:

— Nekas, zeemahtin! Mehš esam peeradusch. No teem fmaršcha weegla, no paegkeem.

Zaur silajeem, kuplajeem paeglu duhmeem winas falbā balšs isskan pretiga un ruhgta. Zefenai Kirilownai fahf rihklē srahpet. Galwa winai fahf jau masleet apreibt. Zefena Kirilowna pasteidsas aiseet, un nokahpj pa trepem, lai eesahktu sawu parasto rihta pastaigaschanos.

Schini brihdi winai pakaf isskreen Glascha. Wina skreen pa trepju tšchihkštoscheem dehteem breefmigi dimdscheem sokeem. Stiprās kahjas pa rosa bruntšcheem wijas lihds ar teem kà spahrni. Glascha ruhpiigi preezīgā balši fauz winai pakaf:

— Zeemahtin, kà tad juhs gluschi bes neka isgahjat! Saule jums wehl galwu fajepinās. Atkaujeet pasneegt jums juhfu zepuri.

Dseltēnā falmu zepure ar tumšchi lillā lenti Glaschas weiklajās rokās mirds kà kahds semu lidojoschs brihnišchs putns.

Zefena Kirilowna usleek zepuri un faka uf Glaschas:

— Ko tu kà ispuhruse skreen! Buhtu jel usgehrbusēs, fini, to mehš gaidam.

Glascha kluse un uf winas sejas parahdas lihdsjuhrtigas noscheloschanas isteifme. Wina ilgi noskatas aisejoschai wezajai kundsei pakaf, pakrata galwu, pehz tam pašmaida un eet atpakaf dšihwojamā mahjā. Stepanida stiprā pušbalši prafa winai:

— Kas, waj wehl aisween meitas dehlina gaida?

— Tu labat nebuhtu runajuse, — atbild schehli Glascha, — jau pasfatotees ween uf winām schehlums pahrnem; til daudš laifa pee tam pawada.

Bet Zefena Kirilowna eet pa tam starpam pa pagalmu, faknu dahrsu garam kalpotaju un lauku kauschu dšihwokeem,

uf Iopu laidaru un pehz tam uf lauku. Gar dahrsa fehtu wina iſeet uf zefa.

Tur netahku no dahrsa, wezas kuplas leepas paechnâ atrodas fols, — laut kad wezos laikos ſatâ krahfâ no-krachfots dehlis uf diweem ſtabineem. No ſchejeenes ir redſams i zekſch, — i upite, i dahrs, i mahja. Zefena Kirilowna apſeſchas uf ſola. Skatas uf zeku. Sehd tà wina klufnam, maſina, wahjina, taiſna. Gaida ilgi. Pehz tam ſahl ſnauſt.

Zaur weeglam ſnaudam laiku pa laikam peepeschi paſmaida mihta melnigſneja feja, un ſauz tad klufnam mihta balſs:

— Wezmahmin!

Wina ſatruhtſtas un atwer azis. Naw neweena. Bet wina gaida. Tiz un gaida.

Semes dſihwes gais ir weegls, — zekſch — gaisch un kluf, wehſch — weegls un jautrs puſmo garam un garam, ſaule ſilda wezos kaulus, zaur drahnam glahſtidams nowahjejuſcho muguru, — wiſ wiſaplahrt lihgfmo ſatſch, ſeltits un ſils, behrju, wihtolu un leepu Iapaš lehnam tſchukſt, ſatſch un walgans, bet druwâs meduſſaldi ſmarſcho ahbolinſch.

At, zif weegls, at zif ſalds muhſu ſchis ſemes dſihwes gais! . . .

Zif ſkaiſta tu eſi, mana ſeme, ſmaragdu, ſafiru, ſelta ſeme! Kaš gan no wiſeem uf tewis dſimuscheem gribetu mirt? eegribetos flehgt azis uf taweem klufaſeem dailumeem, uf taweem leeliſki wareneem plaſchumeem? Kaš gan no tewi ſaldâ meerâ duſoſcheem — miruſcheem, mihta ſemes maht', newehletoš augſcham zeltees, negribetu atkal atgreetees atpakat pee taweem burwigeem ſkaiſtumeem, taweem daſchadeem meelaſteem?

Un kaš gan buhš til zeetſirdigi breeſmigs, tahdu dſihwes ſlahpu Ieefmojoſchu dſihwibu aiſraidit uf ehnu walſti — nahwi?

Pa zeku, kur wiſch gahja, wiſch atkal ſtaigâš. Pa ſemi, kaš wehl wina pehdas glabâ, wiſch atkal ſtaigâš. Worits, mihtaſ wezmahminâš Worits, atkal pahrnahts!

Ne, garam laiſchotees ſelta bitite ſanè, ſaka ſeltulite, ka Worits atkal atgreetſees atpakat wezas mahjas klufumâ, baudis atkal ſmarſchojoſcho medu, — tſchaklo, gudro bitifchu ſaldo dahwanu, ſcho bitifchu, turas ſanè pee ſchis ſemes mihtaš dſihwes ſaules. No biſchu ſkaidrà, tihrà waſka wezmahmuka preezigi aiſdedſinâš ſchkihtâš Deermahtes ſwehtbildes preeſchâ ſweziti, — deenas ſeltitos ſtaros ſanejoſcho tſchallo bitifchu dahwana, — dahwana zilwekam un dahwana Deewam.

Raugi, paeet pa zeku garam ſahdſchas ſeewâš un meitenes wehja ſahrti nobeguſcheem gihtmjeem. Winaš ſweizina wezo zeenmahti, un ſchehli noſtataš winâ. Zefena Kirilowna winâm uſſmaida un ſaka paraſti laipnâ balſi:

— Labdeen, manâš mihtaš!

Winaš aiſeet, winu kleeđſoſchâš balſis tahfumâ apkluf, un aiſmirſt drihš par winam Zefena Kirilowna. Winaš wehl reiſ ſche ees garam kad buhš peenahkuſe winu ſtunda. Ees garam. Atgreetſees atpakat. Pa zeku, kur ſchkihti

rehgojas winu putekkainâš garlaizigâš pehdas, nahš winaš atkal, ees atkal.

Peepeschi Zefena Kirilowna no ſawa puſfnaudu ſtahwotka atmodâš. Wina uſmeta wiſam, kaš tai ſche aplahrt, iſbrihnejuſchos ſtatu.

Wiſs bija ſkaidrs, gaisch, beſruhpiğš, — un netaupoſchš, neſauđſoſchš. Sawâ zekâ negroſams, aiſween augſta un augſta pret debefš kalneem pazehlâš ſwinigi warenaš debefš ſpihdeklis — ſaule, bija jau redſams, ka ta ſauna, gudra, ſpoſcha, weenalđſiga pret ſemes ruhgti gruhtajâm, ſmagajam behdam, pret winaš ſaldeem preekeem. Un winaš ſmeekli ir augſti, beſ preeka un beſ behdam.

Wiſs, tà jau pirmat, bija ſatſch, ſils un ſeltots, dauđsejos tonos un ſpoſchi iſtrahfots; gluſchi tà uf kaſdeem leeleem ſwehtkeem wiſi aplahrtejee dabâš preeſchmeti iſrahdija ſawu ihſto dwehſeles krahfju. Bet te jau ari weeglee putekti uf klufejoſchâ zeka ſahka paſaubet ſawu ſahrtu rihta blaſmas atehnojumu un pazehlâš tagad no wehja dſihtu, tà peleka weenmuliga maſa. Bet kad wehſch

R. Sawlejs.

Augusts Poſis.

atkal norima, tad tee nenokrita wiſ atpakat uf ſemes tuhlin ar reiſi, bet willâš wehl pa to ilgi, gluſchi tà reſnâš ſpokainâš tahrps, pelekâ atlâ tſchuhſta, lihđſ lamehr tee nebija it wiſus ſawus ſpehtus ſauđejuſchi. Tad beidſot atkrita wini, iſſchkihtdami un iſnihtdami.

ſahka palittees garlaiziga wiſa ſchi paraſtâ aplahrtne, un ſchi weenmebrigo gaischo atfahrtojumos Iipigâ garlaiziba ſahka nogurdinat Zefenu Kirilownu ar peleku ſehru nojautu, ar behdu, ruhgtu aſaru, iſmiſuſchu luhgſchanoš un — beſzeribu nojautu.

Dahrsa wahrtinos parahbijâš Glaſcha. Iſnahja pa teem. Preezigi ſkatižâš pa abâm puſem, un tad, ſokuš pagauſinajuſe, peeklahjigi peegahja pee Zefenas Kirilownas.

Glaſcha tagad atkal bija ta pate paraſtâ, iſdeeniſchâ, garlaiziga, un apſlauſchama pee tàš nebija it neta. Wina bija jau apgehrbuſes tà peenahkaš. Galwâ winai tihra ſneegbalta mizite, ar bantitem un iſſchuwumeem. Bluhſe — gaischa, — baltâ pamata audumâ eeauſtaš roſâ ſtrihpaš un lilâ puſites; peedurknes bluhſei ihſas, tikai lihđſ elſtoneem; gludi ſchuhſti ſili bruntſchi; melns preeſchauts. Kažjâš

melnās seķes un gaišči peķeķas ķurpes ar ķarkaneem iķ-
ķuķuķeem.

— Nu, ķas ir, Ģlaķķenķa? — praķa Ģelena Ģiri-
lowna. — Waj Sonuķķa iķnaķķa?

— Soķķķa Aleķķandrowna ķeķas auķķķam. Ģuķķin
naķķķ laukā. Ģaweķķeķķa praķķķ, waj warot galķu uķ we-
randas ķlaķķ.

— Ģa, ķa, uķ werandas. Ģet ķo dara Ģataķķķina? —
praķķķķa Ģelena Ģirilowna, uķķraukķķķ ķķatidamās uķ Ģlaķķas.

— Ģaunķundķe guķ, — atķilķdeķķa Ģlaķķa. — Ģķoķķeem
atķal no riķķķa ķķķeķķķa paķķaigatees ķaķķni no guķķas, paķ
neķo neeķķoduķe. Ģrunķķiķķi wiķķ ar raķu. Ģad ķiķ neķa-
auķķķķeķķ ween. Ģagad guķ.

— Nu, nu, — nenofķķmiķķķ ķata Ģelena Ģirilowna. —
Ģķ ween nu maķķķas, Ģlaķķenķa.

Ģlaķķa aiķķeet. Ģelena Ģirilowna ķeķni peeķķeķas no
ķola, guķķi it ķā ķai ķķeķķ buķķķ ķķķķirķees no ķās weķķas,

ķur weeķķā ķnaudeenā winai ķapņos preeķķķā ķķabķķķas
winas Ģora, — un eet tad maķķķ. Ģee waķķķiķeem
wina weķķ apķķabķķas, un weķķ maķķeet atķķķatās uķ ķeķa, uķ
ķo puķķ, ķur ķķaķķķa.

Ģaķķi daķķķdedami riķķo ķeķķķ pa eeķķiķķo ķeķķ, ķeemneeķķ
groķķķus roķķās ķiķ ķiķķo weķķ tura un meeķķiķi ķķanas ar
galķu uķ wiķķam puķķem, nowaķķķeķķķķais ķiķķķiķķķ ķķaunda
aķķi un ķķana galķu, baķķģalwiķķ ķeķķiķķ, paķķķaķķiķķ paķķ
raķķo maķķo ķawas bruhņās, noķeģuķķķas ķaķķeķķ, plātās
ķilās biķķķeķķes, plati iķķķeķķķam, gaiķķķam ruķķu puķķo
ķraķķas aķķeķem norauģas ķuni, — waķķiķķķ, niķķiķ ķunķ
ķķķeem ķiģķam pa preeķķķu un aiķķmaķķuķķā baķķi duķķmiģi ķeķ.

Ģelena Ģirilowna noķuķķķas, — Ģora weķķ aiķķween
naķķ, — un eeeet tad daķķķā.

Uķ werandas paķķiķ Ģlaķķas baķķā miķķiķe. Ģķan ķrauti.
Ģķiķķdama Ģora weķķas auķķes iķķņā runaķķķana.

* * *
(Ģurķmaķ weķķ.)

I. Ģulķa „Aķaras“.

Ģerweķķe Ģķ. Ģalņina apģaķķķiķā iķnaķķuķe Ģliķķa Ģraķķ-
maķķina ķem wiķķķraķķķa „Aķ a r a s“. Ģrukata ķķi Ģraķķ-
maķķina N. Ģemuta un N. Ģriķķķla drukatawā Ģeķģawā.
Winas autors paķķiķķamais brīķķwibas dķeķķeķķ Ģ. Ģulķiķ.
Ģimpatiķķķa paķķaķķiķa, ķa paķķ muķķķu rakķķķeķķiķu ķaķķ ķā
iķķeķķeķķes ari uķ lauķķeem un ķa ari ķur ķaķķ rakķķees
weenķ oķķķ Ģraķķmaķķu apģaķķķaķķ. Ģiķķķ paķķķees
Ģķ. Ģalņina ķģam paķķ „Aķaru“ apģaķķķaķķanu. Ģraķķmaķķina
beķ eewada. — Ģraķķmaķķina ķaķķaķķ no 28 iķķķeem dķe-
ķiķķeem Ģaķķiķeem. — Ģaķķneeģķiķ ķķe uķ ķabu ķaimi
weenu no ķķeem 28 Ģaķķiķeem — „B a ķ r e n i s“.

Ģķ waķķara, ķad ķaule reet aiķ wiķķau Ģalķwam, ķad
maķķķoni uķķeķ ķew ķeķķa wainauģus un ķuķķa ķķumķama
deķķ dķeķķeķķeķķas deenas, weķ baķķus puķķo maķķķonus uķ
peķķķa ķraķķa, — eķ naķķķ uķ ķaķķpam un ķķauķķos preeķķķu
ķķķiķķķķonā.

Un iķ waķķara eķ ķaķķopu ķķo maķķo puķķķenu, peķķeķķ
ķwaķķķiķķos, weeģķeem ķiķķaiķeem maķķeem un ķeķķu piķķnām
aķiķ.

Ģee ķeelās, ķiķķmās preeķķes peeķķeķķees ķas rauģas paķķ
ķuķķu un wina ķilāķķas aķķiķ mirdķ aķaru peķķķes.

Ģiķķiķ-peķķķā waķķara ķumķa ķiķķķ uķ ķaķķpam, dķeķķķ
weķķiķķ plōķa preeķķķu wainauģus un preeķķes ķķeķķiķ ķķiķķiķķ-
ķķeķķamās ķoķa ķķaidos ķķaķķus.

Ģet maķķ maķķais drauģķ, peeķķeķķiķķ galķu pee ķiķķmās
preeķķes, ķā pee miķķa ķiķķeķa ķrukķiķ, iģķiķ rauģas paķķ
baķķaķķam wiķķau Ģalķwam.

Un ķai neķrauķķeķu winu ķapņus, eķ peeķķeķu ķeķķnam un
uķķeķķu roķķ uķ wina maķķo ķiķķam.

— Ģurķķ, rauģees maķķ maķķais drauģķ? Ģadeķķ ķķumķas
ģķauķķ tawu ķiķķiķ weķķķaķķas waķķara ķķundās? Ģķo Ģaķķiķ tu
ķķurķ naķķķam paķķ weķķķraiķķo ķuķķu baģķaķķas naķķķiķķ? —

Un eķ reķķķu, ķa aķaras riķķ winaķķ uķ waģķeem, eķ dķiķķu,
ķa ķķaģu noķuķķu dweķķ wina ķuķķas un eķ ķaķķoķķu
winaķķ, ķaķķoķķu beķ waķķķdeem . . .

— Ģaķķu aiķ ķraķķmaķķas wiķķeem noģķiķa ķweķķeķķu
ķaiwinaķķ waķķara miģķā. Un naķķķi, ķad ķuķķa duķķmiģi
ķraķķķdama ķwaķķiķa weeģķas ķaiwinaķķ, ķumķķeķ ķķnaķķoķķeķ
wiķķiķ ķaķķo raka baķķaķķas ķmiķķiķķ . . . Ģorima weķķķra,
ķā ķauneķķuķeķ ķķuķeķa ķuķķa un ķweķķeķķu ķaiwinaķķ at-
ģķeķķas pee miķķķaķeem ķraķķeem, beķ weenas neķiķ ķiķķ
ķam — — — — —

Un iķ waķķaru, ķad ķaule reet aiķ wiķķau Ģalķķnēm, ķad
maķķķoni uķķeķ ķew ķeķķa wainauģus un ķuķķa eķķoķama
ķweeķķ baķķus puķķo ķamolus uķ peķķķa ķraķķa, pee ķeelās
ķiķķmās preeķķes peeķķeķķees ķaķķw maķķ puķķķens peķķeķķ
ķwaķķķiķķos, weeģķeem ķiķķaiķeem maķķeem un ķeķķu piķķnām
aķiķ rauģas paķķ wiķķau Ģalķwam . . .

Ģķaķķiķa, aķaraina Ģķeķķiķa, waj ne? Ģumķķ Ģan buķķķu
paķķiķķiķ ķeelāķķ ķķeķķa un dķiķķwibas eetiķķpums, beķ paķķiķ-
ķamaķķ Ģ. Ģulķa Ģķeķķiķaķķ ari ķaķķķas, ķaķķķas winaķķ iķ
un meķķķ no ķiķķķķ winaķķam noweķķķam plāķķķu iķķla-
ķiķķķaķķos ķaūķā.

Apfkats.

Walšis domes darbiba.

Walšis domes 20. oktobra sehdi wada Schidlow fkiš. Uš deenas kahrtibas ir likuma projekts par pirmmahzibas skola. Ministru lošhā ir taut. apg. ministrs un sinoda wirsprofurors.

Biskaps Mitrofanš turpina šawu pagahjuščā sehde eefahkto runu. Wjšch atfahrto, ka par tautas audsinaschanas pamatu jaeeflata religija un ka tauta prafa, lai skola ar basnizu buhtu weenota. Bet likuma projekts neeeflata religiski-tikumisko puš par galweno audsinaschanas jautajumu un padara pat mahzischanu religija par mehanski mahzischanas darbu. Un peelašdama skolu padomēs ari nekristigas personas, kā ari peekahpdamās zittautibneeku prašjumeem, domes skolu leetu komišja ar to dodot smagus šteenus pareistizibai. Biskaps schaubas par to, ka pahrunajamo likuma projektu peenemot, Kreewijai buhs walšis skola. Apweenojofčas skolas prinzijs, par ko likuma projektā runa, ir tikai fiktivs.

Garafu runu tura sinoda wirsprofurors. Wjšch, protams, aistahw basnizas skolu un ir pret to, ka pehz projekta grib wišas skolas apweenot ministrijā. Atteezibas starp basnizu un skolu esot swarigs jautajums, bet daudju oratoru runās šhini jautajumā naw atrodams spezieli kreewu redses stahwoflis. „Muhfu wehleschanās ir, ka walšis un basniza dšihwo šawstarpejā meerā eedšihwotajeem par labu. Wišem jabuht apgaroteem ne tikai no walšis, bet ari basnizas idealeem. Basnizai un walstij jabuht weenotai uš tikumisku motiwu pamata.“ Pahreedams uš jautajumu, waj tad mahzischana ir basnizas darischana, runatajs atšautdamees uš wehšturi, norahda, ka basniza weenmehr ir ne tikai kristijuse, bet ari mahzijuse. Basnizai wajadšiga skola, lai ispilditu šawas paščas uš dewumus. Peegreesdamees likuma projektam, runatajs uššwer, ka likuma projekts peeschfir pahraf neezigas teešbas garigam rešoram un ka basnizas skolam japaleef patšahwigām. Tadeht projekta 14. nodata atraidama un tad tikai, kad buhs išschfirts jautajums par walšis skolu, jastahjas pee basnizas skolam. Newajaga steigtees ar lehmumu taišischanu, kas šašchaurina basnizas autoritati un teešbas. Wirsprofurors beids šawu runu, uššwehrdams, ka bes pateefas un dšihwas tizibas, ko war eeaudšinat tikai patšahwiga basnizas skola, naw domajama ne atšewišchu individu, ne tautu, ne walšis dšihwe (peekrišchana pee nazionalisteem un labajeem).

Porowfkis II. (foz. dem.) ušstahda par šawu uš dewumu išgaisnat ilusiju, itkā treschā dome ruhpetos par wišpahreju skolu apmekleschanu. Šcho prašjumu rewoluzija likufe uš deenas kahrtibas. Bet treschā dome un waldiba, nespehdama nobremšet zenschanos pehz išglihtibas, publas pehz eespehjas šcho zenschanos eerobeschot uš masako. Par skolas mahzibas pamatu treschā dome leef religiskietisko audsinaschanu, bet šaprot šcho audsinaschanu „krona pareistizibas“ garā. Un Kreewijas mihlestibu treschā dome ušfata kā ofizialās Kreewijas mihlestibu, kā mihlestibu uš

pastahwošcho walšis kahrtibu, kuru tauta eenihst. (Wladimirows no weetas: „Ne tauta, bet šalafchnas“). Porowfkis turpina: „Juhs eewedat skolā militarmahzibu, ašmiršdami, ka pirmmahzibas skolneekeem jau ir deesgan darba gimnastikas un skolas stundu un ka wineem wjadšiga tikai gara gimnastika. Juhs neustizatees pat melnšimtneezisku semšturu šabeedriškai pašchdarbibai, kas naw pašchwaldibas, bet dašču desmitu muišchneeku patwaribas organi. Ne pehz gara, ne pehz organizijas juhsu projektejama skola neka nedod. Skolas reformu išwedis kreewu skolotajs, ko juhs ušfateet kā algadš un kuram juhs kopā ar waldbibu strahdajeet pretim wina kulturās darbā, itdami ihstas mahzibas brihwibas weetā mahtes walodā mahzibas brihwibu karojofcha nazionalisma labā. Jшту skolas reformu panahš pate tauta, kad nosweedis no šewis nospeedofchās waščas un lihds ar tām 3. junija domi.“ (Štati applauš pa kreiš.)

Karaulows, preteji Ewowam II., Petera Leelā basnizas likumos neatrod nekahdu pamata noteikumumu preekšč basnizas autonomijas, bet gan preekšč pehdejās šaistischanas ar walsti un pee tam uššwer, ka basnizas leetu komišja nebuht neefot pahrkahpufe basnizas skolu autonomijas robesčas. Basniza pate par šewi esot apšiniga wara, kahdai winai ari jabuhtot, bet ta nedrihštot buht par pašalpigu eerozi waldbibas rokās. Basnizu skolu peekriteji gan mehdsot teikt: dodeet tautas skolas muhsu pahršinā un juhsu semneeku mahjas wairs nedegs. Bet kur tad bijufe basnizas autoritate, kad wistuwakā pagahtnē šchās ehšas deguščas. Tomehr pee ta neefot wiš wainiga basniza, bet gan tee diwi gadu šimteni, kuri šalausufchi basnizas rešora garigos spehtus. „Mehs ušstahjamees newis pret garidsneezibu,“ runatajs nobeids, „tura pate pa leelakai datai ir nabadšiga, weenmehr besteešfka un daščureiš apšpeesta, bet gan pret pareistizigās basnizas rešoru.“ (Applauš pee oposizijas.) Woronkows atrod, ka no komišjas išstrahdatais likuma projekts atgahdinajot 74. g. nolikumus un kompromišu starp waldbibas un daščado šabeedriško eestahšču zenteeneem. Ašrahdidams uš to, ka likuma projektā neefot škaidri noteitts, kam peekritišchot gahdiba par eedšihwotaju wjadšibam un tautas išglihtibu, kā ari uš inspektoru pahraf pašchām teešbam, runatajs peegreesch wehribu tautas skolotaju materialam stahwofkam un išfatas, ka nepeezeešchami wajadšigs jau tagad išgahdat periodisku algas paleelinaschanu. (Applauš pa kreiš.) Kapustins domā, ka skolai jaeeturot šinams wirseens, jamahzot uš labu un jagahdajot ari par šinamu politisku išglihtibu, eepotejot kreewu tikumus un Kreewijas mihlestibu. Skolai wišpirmā kahrtā jabuhtot kreewistai. (Applauš pa labi) Runas beigās Kapustins ašrahda, ka esot neweetā peeturetees pee obligatoriska pirmmahzibas prinzipta. Šablonowfkis, neaišklaršdams jautajuma par kreewu nazionalas skolas nodibinaschanu, šaka, ka pošeem un wišpahreji zittautibneekeem apšpreešchamais likuma projekts dodot naidigu un pawišam šwešču skolu, tadeht pee pošeem wiščh warot rodit

weenigi protestu. Noteikumi par mahzibu pašneegšanu kreewu walodā esot leelakais isfmeekšs pošu behrneem. Tahda skola wišam Kreewijai padotām tautam dodot tikai weenu teefibu — pašām ar šawām rokām rakst kapu šawai pilsonibai. Tahdos apstahktos esot labak, ja poli pawišam atskatotes no šawu behrnu apmahzifšanas us krona rebkina. Tadeht ari poli šcho likuma projektu atrodot par šaunato šawas tautības prowozeschanu. Šchis likuma projekts ša-
lauschot behrnu spēhjas wišagrā jaunibā, neatkaujot wineem attihstitees un nahkofschās paaudses šrdis warot rādit newis meeru, bet gan atreebšchanos. Tahda likuma eewefšana peespeedifshot polus šanemt wišus spēhtus, lai noweltu krona apmahzības nedfihwo flogu un lai atšwabinatedu orga-
nifmu, kurešch grib dšihwot un attihstitees, no tās gifts, kura wiltigā kahrtā padodas likumu deweju rokām, kuras grib tikai jo zeetaki šawilkt no šaunās liktena waras ap pošu tautas šaklu apmešto nedfihwo žilpu. (Applauš pa kreifš.) Pa ch a k t f h i s leel preefšchā neaišfahrt ba-
nizas skolas, kura Kreewijai darijuse tikai labu. Referents K o w a k e w f k i s pretojas Šablonowšlam, aifrahdidams, ka komifšjas ušdewums bijis ištahdat wišpahrejas walšis un newis pošu skolas likuma projektu. Beš tam weetejām walodam likuma projektā esot eerahdita peenahziga weeta.

* * *

Šaunais tautas apgaismoššanas mi-
nistrs Rašo festdeen, 23. oktobri **walšis domē**, tur turpinajās debates par skolu likuma projektu, tureja šawu pirmo uštahšchanās runu, kuru wišpahri ar nepazeetibu gaidija, jo itweens wehlejšs šinat, šahda gara behrns buhs jauneeželtais tautas apgaismoššanas ministrs. Nu wairs par to newar buht šchaubu. Peħz Rašo runas Purifšchewi-
wifšchš preežigi ištahdās: „tagad wairs naw nekahdu iluštju!“ t. i. tahdejadi šaprotams, ka nu reiš ir tautas apgaismo-
ššanas ministrs peħz Purifšchewištcha un „labo kreewu šaušchu“ prahta: — Liberaki lai atmet wišas iluštjas. Rašo peekriht bijušchā tautas apgaismoššanas ministra Šwarzja skolu projektam. Tautskolu inspektoru štaiks esot paleelinams un to waras robeschas drihšak paplašči-
namas nekā šašchaurinamas. Skolu komifšju preefšchgalā wajadsetot štahwet muišchneeku maršchaleem. Bašnizas skolas, kuras daudši wehlejšs padot sem tautas apgaismo-
ššanas ministrijas, pats ministrs grib atštah pa wezam sem šnoda. Un kas beidsot atteežas us mahtes walodu tautskolās un elementarškolās, tad jaunais tautas apgai-
smoššanas ministrs Rašo ištahdās, ka mahtes waloda tikai diwus pirmos gadus peelaifšchama školās tanis apgabalos, kur žittautee-
fšcheem pahrfwars, bet tad wišs mahžams weenigi kreewu walodā. Ministrs štingri pretojas walšis domes komifšjas uštateem, ka mahtes waloda wišmaš priwatās elementarškolās buhtu atkaujama wišā skolas laikā. Kreewu nazionalisti domē par to preežajas, preežajas tāpat wiš labee, pahrfsteigti turpretim wiš brihwakee ele-
menti, jo weens otrs tatšchu ko wairak šagaidija no jaunā ministra. Ša, nu „wišas iluštjas ištahdās“.

Laukfaimneezības un ruhpnenezības ištahde Maš-Saladžē.

6. un 7. nowembrī Maš-Saladžes Semkopības beedriba, Šaweefšgās beedribas šewifšchi tam noluhkam paplašči-
natās telpās, šarihko laukfaimneezības un mahž- un fabrikas ruhpnenezības ištahdi. Šchā ištahdē, tā šinams, ištahdšot tikai wišadu šugu kufšonus, weetu atradis wišu wišadi laukfaimneezibā un winas nosarēs, tāpat mahž-, leel- un amatneezifkā ruhpnenezibā raschotee preefšchmeti. Šchi ištahde ištahdšes waj neišdewušes, atštahš weetejā un ap-
kahrtnes šaimneezifkā dšihwē šawas šelas. Šo tadeht Maš-Saladžes un apkahrtnes laukfaimneeki, amatneeki, mahž- un leelruhpneeeki, tirtgotaji un wiš tee, kam šawas šchaurās dšimtenes laižigā un garigā labklahžiba, kam winas šlawa ruhpn-, jau ir darijufšchi, lai minētās deenās attihštitu, beš šchaubam, leela apmekletaju pulka preefšchā šawa apwidus šaimneezifko un kulturelo apstahktu pateesu ainu? Žit tahtu wini jau ir šapofufšchees uštahdšes ištahdē ar to, ko wini war un kas wineem ir? Bet ari adreenei, neišlehdšot pilšehtu amatneezības, ruhpnenezības ištahdšojumus, šchā ištahdē newajadsetu ištahdē. Šee weetejai amatneezibai nodibinatedu šparigatu šazenschanos, bet pee tam ari šawa pašcha interesem kalpotu. Weetejā tirdšneeziba, protat, ap-
groša eewehrojamas šumas, peemehram dašchadu apawu prezēs. Tāpat pirmajai jaišpilda ne maš peeprašjumi peħz dašchadu eejuhgu gabaleem, peem. šakam un daudš žitu arodu ištahdšojumeem, gresnuma leetas neišnemot. Tadeht amatneezības un mahžruhpnenezības raschojumi ari ištah-
leenes nemehritu weltigi žetu us šcho ištahdi: katrs newainojams raschojums šchā apwidū beš šchaubam peene-
mamu tirtgu eekarotu. Ša ari fabrikas ruhpnenezības peedališchanās šchā ištahdē beš šekmem nepališs, par to galwo šchi apgabala apdšihwotaju wišpahri atšihša pirtšchanas spēhja. Ištahdei nodomato preefšchmetu peeteifšchanas terminšch beidsas šcha mehnešcha 30. deenā, lihds tam ne-
peeteiktos ištahdijumus newarēs wairs eeweetot ištahdes katalogā. Ištahdes Komiteja.

Ušajinajums us lopu pahrraugu kurfšem.

Ušluhkodama lopu pahrraudšības beedribas par weenu no šwarigakeem lihdsjekem pee weetejās lopkopības pazel-
šchanas, R. L. Zentralbeedriba atšihst, ka pahrraudšības beedribas war pilnigi weikt šawu ušdewumu, ja winās darbojas kreetni, labi šagatawoti pahrraugi un to darbiba teef apweenota žaur kopigeem wišpahrigeem mehřeem un wadita peħz weenas štingri noteiktas šistemas sem Zentral-
beedribas špezialistu un wišpahrraugu kontroles. Šewehrodama šcho neatleekamo wajadšibu, Zentralbeedriba no-
lehmuse šarihkot Preefšchmuischā no 15. nowembra lihds 15. dežembrim šch. g. lopu pahrraugu kurfšus, kuru noluhks šagatawot pahrraugu kandidatus, eepašihstinos winus pa-
matigi ar Zentralbeedribas peekemto lopu pahrraudšības šistemu un uštahdot kopigu noteiktu darbības planu preefšch turpmatās rihžības wišās pahrraudšības beedribas.

Kurfšos ušnems pahrraugu kandidatus, tā wišreeschus, tā šeeeweetes, kas beigufšchi laukfaimneezības waj peenfaim-

neezibas skolās. Kursu pehdejās deenās tiks luhgti peedallitees ari wiß jau darbā efofchee pahrraugi, lai noturetu topeju pahrraugu ſapulzi. Kā brijwklaußtaji kursos warēs peedallitees ari interefenti, kas naw beiguschi mineto skolu, bet hef teefibas uf pahrraugu atteftatu.

Peedalifchanās nauda kursos: par mahzibu — 15 rbl., par ufturu 12 r. Tiks peelaifta ari ufturefchanās uf ſawa rehkina ahrpus kursu telpam, kas preefch ſeweetem obligatorifta.

Kandidatus uf augfchejeem kurfeem luhds peeteiktēs wehlatais lihds 10. nowembrim R. L. Zentrallbeedribas birojā, Rīgā, Dfirnawu eelā Nr. 68.

R. L. Zentrallbeedribas Walde.

Jaunā apgaismoſchanas ministra pirmis zirkulars. Jaunais apgaismoſchanas ministrs Kafo, tā „Golofs Moskwi“ ſino, nupat laidis ſawu pirmo zirkularu mahzibas apgabalū kuratoreem. Zirkularā teefot aifrahbits uf militariftas frontes wingroſchanas noderibu mahzibu eeftahdēs un peeprafittas ſinas, waj wingroſchanas mahzibas preefchmetēs, ja tas jau buhtu patlaban ſkolās eeweſtē, demis poſtitiwus, waj negatiwus panahkumus.

Laukfaimneezibas beedribu goda diplomu. Semkopibas ministrija iſſuhtijufe wißam laukfaimneezibas beedribam zirkularu, kurā aifrahda, ka ſchis beedribas peefpreefch ſawās iſſtahdēs tā augftato godalgu goda diplomus jeb Grand Prix ar walſts ehrgli uf teem. Tā ka walſts ehrgli war leetot tikai tahdas beedribas, firmas u. t. t., kurām uf to ir dota ſewiſchka atkaija, bet likumos par laukfaimneezibas iſſtahdem naw paredseti nefahdi goda diplomu, bet weenigi ſelta, ſudraba un bronſas medali un uſflawas jeb atfinibas rakſti, tad goda diplomus naw brijw iſſneegt neweenā iſſtahdē.

Dgre. Ne pilnu nedetu atpatat wißu apfahrtni loti uſtrauja Stelpes pagasta Zahna Beikapa mihlkainā un wehl neifpehtitā noſleptawoſchana kaiminos pee Katlakalno; nu atkal jau iſdarita tilpat mihlkaina ſleptawiba ari pee mums. 19. oktobra watarā uf leelzeta ſtarp Turkalnu un Dgri meſchinā noſchauts Iſſchikiles pagasta Muzeneeku mahju ſaimneeks, gadus 35 wezais Zahnis Widuzis. Wina atrada ratos ſehdot; ſchahweens gahjis zaur ſirdi. Widuzis bijis Suntajchu meſchā malku pirtt un brauzis watarā no tureenes uf mahjam tukſchā, bet wina puifts ar malkas wejumu eepatatis. Kad puifts ſaimneeku panahjis, wiſch domajis, ka tas eefnaudees un ſirgs apſtahjees. Iſmekleſchanā peerahdijeēs, ka Widuzis noſchauts ar ſtrotim un tā tad ar ſlinti. Nolaupits winam nefas nebija un tā ka wiſch bija lehnas un fatizigas dabas un hef eenaidneefem, tad noſleptawoſchana ir pawiſam neifprotama. Puifts brauzis leelu gabalu nopatatis, tā ka nefirdjeis ſchahweenu un ari nemanijis neweena ſweſcha zilwefa. Kahdā netahdā wafarnizā ſchahweens gan dſirdets, bet tam neweens nepeegreējis wehribu.

No Iſſchikiles. 13. oktobra watarā Dantschu frogā uradniks Lapano noſchahwa weetejo pagasta lojekli Brenzi Kruhku. Gadijums bijis ſchahds. Minetā watarā uradniks zeemojeēs pee Dantschu krodſneeka un ſehdejis ar to paſchu krodſneeka iſtabā. Peepeschi wini iſdſirduschi leelu troſfni frogā iſtabā, kapeh; uradniks iſſteideēs tur un pawehlejis dſehrajeem eet mahjās. Wißi ziti paklauffjuſchi un aifgahjuſchi, bet brahti Brenzis un Zahnis Kruhkas palikufchi. Kas iſhti notizis wina un uradnika ſtarpā, naw wehl atlahti ſinams, bet gan ir uſdots, ka Kruhkas pretojuſchees uradnika pawehlei, un kad tas tomehr zeefchi uſſtahjeēs, ka wineem jaatſtahj frogs, wini uſbrufufchi uradnikam. Brenzis Kruhka pat iſrahwis tam ſobenu un gribejis ar to fiſt, bet

tad uradniks diwas reifes ſchahwis ar rewolweri. Ar weenu ſchahweenu wiſch uf weetas noſchahwis Brenzi Kruhku un ar otru eewainojis ta brahli Zahni, kuru tuhlin aifweda uf Rigu ſlimnizā. Otrā deenā atbrauja iſmekleſchanas teefneſis un aprinka polizija un eefahka iſmekleſchanu.

„Latw.“

Zelgawa. „Kurf. Sub. Aw.“ 83. numurā, 20. okt. ofzieli iſſludinats, ka Kurſemes gubernators, Wina Keiſariſkās Majestates galma jegermeiſters, iſtens walſts padomneeks S. D. Rabokows uſnehmees 20. okt. Kurſemes gubernas pahrwaldibu.

Zelgawas Laukfaimneezibas Beedribas Luſtes miſſchā, tā winas waditajs, agronoms Lejinfch rakſta, labiba, ſewiſchki wafarajs, ſchogad paanguſe labi, bet leetainais laiks darijis dauhs puhku pee nowahſchanas. Tomehr, peeturotees pee gubofchanas kahrtibas, labiba zaurmehrā tita nowahkia toti labā ſtahwokli. Saweda no apmebram 330 puhrweetam 1437 wejumus labibas: 287 rudſu, 32 tweefchu. 37 ſirnu, 541 meefchu un 540 auſu. Wirumu wehl gruhti noteikt, jo kults ir maf; no lihds ſchinejeem kuhlumeem ſpreefchot, rudſu wajadſeja birt 13 lihds 14 mehru no puhrweetas, meefchu 16 lihds 18, pee kam rudſu pehrn iſſehts 1 1/4 lihds 1 1/2 mehru uf puhrweetas, bet meefchu ſchogad 1 mehrs. Kartupeku rafcha ir laba — ap 100 mehru no puhrweetas, bet toti leels prozents puwufchu, — tas muſfu ſmagās ſemes un ſlapjās wafaras ſetas.

ſewiſchkas gruhtibas ſchogad darija ſeemaja apſehſchana: eelaiſtās ſemes deht papuwi wajadſeja kahrtot, bet leelais ſlapjums to nepeekahwa — ſtipri ſmebreja. Kahrtofchanas laikā uſnahja pahris deenu ſtiprs wehſch un ſaule weetam ſemi tā ſakalteja, ka kaimini pat ahmureem dauſtija leelos ſemes gabalus. Luſtē iſlihdeſjās ar ſchihwja ezeſcham, kurās muſfu zeetās ſemes ne weenreij ween glahj no nepatiſchanam. Te jataiſa maſa peefihme par ſchihwju ezeſcham wiſpabri. Nereti nahlas dſirdet jautajumu, kurās ſchihwju ezeſchas gan eſot labalas: 16 zollu ſchihwjeem, waj 20 zollu? Tā ka ſermā ſtrahdā ar abejām, tad war ſazit ſefoſcho: ar leelakeem ſchihwjeem eet gan weeglaki, ſewiſchki uſartā ſemē, bet ar maſakeem ſchihwjeem labaki drupina, ſewiſchki pee ahbolinaja greeſchanas rudens arſchanai.

Tā tad beidſot papuwi ſagatawoja gluſchi peenahzīgā weidā, tā ka 31. auguſtā wareja ſahkt ſeht un 9. ſeptembri nobeidsa. Kā rahdas, tad ſchogad pahrleezīgā ſteigſchanās bijuſe atkal neweetā, jo wehlee ſehjumi, ſewiſchki ar rindu ſehjmaſchinu ſehtee, ſahjehluſchi loti labi.

Ari preefch nahloſchā pawafara jau ſchis tas padarits: 1. lihds 3. gada ahbolina lauks (160 puhrweetas) ſagreēts 2 reifes ar ſchihwjeem jau julija beigās un auguſta ſahkumā, — otru lauku beidsa greeſt ſchinis deenās; hef tam kahdas 40 puhrweetas noſtrahpetas arſchanai ar atſperem. Galigi aparts ap 90 puhrweetu rugaju un 30 puhrweetu ahbolina.

Wezais anglu dahrs ſtipri nolaiſts un maſwehrtigs, tadeht nodomats eerihot pagaidam kahdas 4 puhrweetas jauna dahrſa un kofu ſkolās. Pee teem tad ari jau ſahka ſagatawoſchanas darbus nahloſcham pawafarim, kā: eedallifchanu, dohju rakſchanu un zetu iſdſihſchanu.

8. auguſtā nobeidsa 2 mehneſchu laukfaimneezibas kursus, kuros ſchogad wareja uſneemt tikai 24 paſtahwigus kurſiſtus, jo tik iſhā laikā nebija eefpehjamis ſagatawot wairak telpas. Wiſas ſchās weetas, atſkaitot weenu, eenehwa Latweefchu Laukfaimneeku Ekonomiſkās Sabeedribas Semkopibas ſkolās III. klafes ſkolneeki, tahdā weidā ari datu no wafaras brijwlaikta derigi iſleetojot. Tā ka kursos teorija mainijās ar praſi, tad, protams, lihds ar to radās ari laba atpuhta

nerweem. — Wišus kūršstus šadaliņa 2 grupās, kuras weena ar otru mainiņās pee teoretiskēem un praktiskēem darbeem un to nosārem. Šiniš kūršos isnehma ģimiju, botaniku, laukpōpibu un ņewiški peensaimneezibu, zil tas 2 mehnešču laikā eespēhjamš. Kūršiti ņinamā labribā peedalijās slautšchanā, swehršchanā, anališešchanā, zentri-fugešchanā un tablakā peena apstrahdaschanā. Tā ka wišs wežais ganamais pulks, isnemot šchopawasar peepirkās 6 gowis, pehž wežā lihguma wehl us 1 gadu isrentets moderneekēem, tad peepirka wajadšigo peenu no apfahr-tejeem šaimneekēem. Kaut gan wāšaras laikā, tomehr ne-bija peens beš 5 kap. stopā dabujams. Tas jau nu ari nebuhtu bijis pahraš daudš, ja peens buhtu daudš maš trefnaks, bet tas retumis šatureja 3,5% tawu. Turpretim, pašču „raibatu“ peens titai retos atšewišchos gadijumos šatureja sem 4%. Pawišam uspirka pahstrahdaschanai dašchados produktos 6221¼ stopa peena ar zaurmehrā 3,31% tawu šaturu — teescham semš škaitlis! Bet eemešs šchahdai parahdibai naw tablu jameklē: ap Lušti atrobas leelas bagatas maņas, kuru ihpašchneeki šawā laikā ar kweešcheem un bastardu tikušchi pee šlanošchās naubas un „ušlabojušchi“ šawus ganamus pulks ar dišč-ziltigām ahršemju gowim. Utkā! štaidrs mahjeens nenoguršošcheem „ahršemneetšču“ zildinatajeem un „weetejo“ pehlajeem!

Beš peensaimneezibas un loptopibas prakšes kūršiti peedaliņās pahrmainus ari lauku darbos, strahdajot gan plaujmašchinam, širgu grabbekēem, šchihwju ezešcham un ziteem riškeem, gan ari pee raschas eewahšchanas. Lai kūršiti peeradinatos pee pastahwigas domaschanas, wataros notureja pahšpreeschanas par nahšochās deenas darbeem, arweenu ušwehrdami, kadehš taišni tee darbi jadara, un ne ziti. Tapat ari, beš parastās atprašchanas, us kūršu beigam usdewa katram kūršitam pa tematam, eepreekšch lahdas štundas pahrdomat un pehž tam lopejai kūršitu šapulzei brihwi preekšchā nest. Pehž preekšchēsuma pah-rejee kūršiti wareja greestees pee lektora ar dašchadeem us preekšchēsumu atteezigeem jautajumeem, kuri tam, kaut ari ar školotaja palihdšibu, bija jaatbild. Šafaka, ka mehginajumi isdewās deesgan labi, pee dašcheem pat loti labi.

Lihwe (Baldoņš draudšē). Nakti no 19. us 20. okt. nōdēga diwu Lihwes muišchas meščfargu lopeja kuhš. Štiprā wehja deht uguns tif ahtri apnehma wišu ehlu, ka titai weens no meščfargeem, Irbe, dabuja ar leelām puhlem isglaht šawus lopuš, pee lam tomehr wišai seemai eewahktā loptariba šadēga. Dtram meščfargam, Luhmanam, uguns prašija wehl daudš šagligatus upurus. Tā ka ehla bija šaktuše degt no tā gaila, kur atradās pehdejā lopi, tad ari no glahšchanas nebij ko domat. Tomehr minetā mešč-farga šewa, tihri waj ismišuma pahrneemta, eekrehja wehl kuhš, lai waretu ko isglaht, bet ahra wairš neišnahja. Wan drihš eekrehja tai pakat winaš wihrš, bet newareja to ne šafaukt, ne atrast. Wehlat, tad wišs bij nodedšis lihš pamateem, turpat pee šleegšchā, kur bijuše eetaištā zuhtam aišgaldā, atrada lahdu melnu, šagrudušču ķermeni. Tā bij nelaimigā Lihba Luhman. Weena roka un lahja tai pawišam trita noš. Turpat lihšsās bij šadēgušchās 2 gowis, širgš, zuhtas un 8 aitas.

No Jaunā Rīgas teatra biroja. Mahkamām israhdem nolikts šchahds repertuars: Trefschdeen, 27. okt., pulkstēn 8¼ watarā par pašeminatām zenam Apšāšjas „Guna“. Peektdēn, 29. okt., plkst. 8¼ watarā tautas israhde L. Tolstoja „Išglibtibas augti“. Šestdēn, 30. oktobri, plkst. 8½ watarā, II. beedru wafars ar literariškeem, mušitališeem un dramatišeem preekšchēsumēem un šelojochu weešigu šadšihwi ar deju. Swehtdēn, 31. okt.,

plkst. 2 deenā par pašeminatām zenam Šbena „Mora“; plkst. 7½ watarā pirmo reiši Lēngijaka drama is japaku dšihwes „Taisuns“.

Kr. Barona tehws, muhšu širmais tautas dšeesmu krahjeis, wīnu labrtotajs un šopotajs — otrdēn, 19. okt., nošwineja šawu 75 g. dšimšchanas deenu. Špirgš, wefelš, morrs garā un, šamehrā ar šawu leelo wezumu, tahds pat špirgš un moščs ari pee šaweem meešas špeškeem — wežais darba ruhšis šanehma šawus 75 g. dšimšchanas deenas apšweizejus miškeem šmaideem.

Meta laime jau tā... Lahdu ilgu muhšču peedšihwot... Šo leela šchi laime tad — ja aiš šchi leelā muhšča šahw tahds wareni leels darba kalns. Tahds darba kalns, ko pahreet ne ikweenam špehjamš...

Par Barona tehwa dšihwi, wina darbibu un darbības nopelneem turpmat plašchāt.

Dšelszeta dokumentu wiltoschanas lektā Rīgas apgabalteesā 19. oktobri wišus trihs apšuhšetos atšina par wainigeem un noteefaja, atnemot teešbas, us no-doschānu areštantu rotās: Leonhardu Werigo us 2 gadeem un 6 mehnešcheem, Šahni Wirbuli us 1 gadu un 4 meh. un Kāšimiru Šakšewigu us 1 gadu. Wirbulim, kūršch wafšrdigi atšinās, eekšaitija ismeklešchanas zētumā pawa-dito 1 gadu. Šanšewigū, kūršch atradās šwabadibā, tuhlin apžeetinaja. No noteefateem nolehma peedšihwot pa labu dšelszētam 5060 rbf. 50 kap.

Miblestibas drama. 1908. gadā 28. septembri Balmeeras eelā Nr. 8, atradās weefos maņas Matilde un Alwine Dsol un lahds Peters Breediš. Wehlatu eeradās ari 24 g. w. Šaldus pagasta Frižis Andersonš, kūršch jau lahds 2 gadus usmahzās Alwinei Dsol ar šawu miheštibu. Kad abas maņas gahja us mahjam, Alwine Dsol, atraididama Andersonu, gahja ar Breedi. Andersonš us eelas peepeschchi iščchahwa us Alwini Dsol 4 reišes, wīnu weegli eewainodams, pehž lam eeschahwa šew lodi galwā. Kā Dsol tā ari Andersonš iswefekojās. Rīgas apgabalteesā par šleplawības mehginajumu ušbudinajumā 19. oktobri notešaja Andersonu us teešbu šaudeschānu un 4 gadeem areštantu rotās.

Grahmatas isnihzināšana. Rīgas apgabalteesā 19. oktobri špreeda par 1906. g. Keimānu Šabna isdotās broščuras „Maršeljeseešchi“ isnihzināšanu. Šchi broščura tulkota no zenseta kreewu ekšemplara, bet anonimais tulkotajs pats no šawas pušes bija peelizis sem teksta peešihmi. Šchis peešihmes deht teefa nolehmas broščura „Maršeljeseešchi“ isnihzinat, bet broščuras, kuras šchi peešihme teef isdšehsta, war tikt beš kawekēem pah-dotas.

No Igaunijas. Par lahdu breešmigu notikumū šino no Albas pagasta. 12. oktobra rihtā 34 gadus wežais Anšs Wilsa šanahzīs štrihdū ar šawu 63 gadus wežo mahši Kāiju Wilsa. Štrihdū eejauktušēs ari Anšcha šewa Malija. Štrihdus nonahzīs tif tablu, ka Anšs šahzīs šawu mahši ar kulakeem apstrahdat. Tad wežā mahte eebēhguše blatus istabā, bet trakais dehtš dšinees winaš pakat, šagrabhšis mahši aiš rikles un šchnaudšis wīnu tif ilgi, šamehr mahte mitejušēs elpot. Šdarijīs šleplawibu, dehtš ar šawu šewu šchdušchees ratos un aišbraukušchi us Ampelu. Atbrauzis mahjās, Anšs pateizīs šawam brahlim, ka mahte esot peepeschchi miruše. Pehž diwām deenam, kad mahte jau gušejuše šahrā, brahlis eewehrojīs pee lihka kalla šchāubiguš plantumus, par ko pašinajīs uradnikam. Tas eeradees notikuma weetā un konštatejīs notikušcho šleplawibu. Pee nopratinašchanas Malija ari atšinušēs, ka winaš wihrš isdarijīs šleplawibu. Bet wihrš pa to laiku bijis nojudis — winašch ihš pirms uradnika eewāšchānās

isgahjis no mahjas. Pehz kahda laizina winsch atrasts tuweja mesha patahrees. Malija apzeetinata.

No Plozkas fino: Schejeenes aprinki, Brewilnas fahdscha pa spredika laiku weeteja katoku basniza kabds jauns zilweks uskleedja ksendjam (preesterim): „Sawas mahzibas juhs warat spredifot labal Masocham un ziteem Eschenstochowas muhteem, bet ne mums!“ Schos wahrduš issauzis, jaunais zilweks gahjis no basnizas ahra, bet pee durwim winam usbruzis wesels bars zitu basnijenu un fahfuschu winu fist. To redsedami, wina radi un ziti pasinas, skaita 8 zilweki, demuschees winam palihga. Nu iszehlfes leeliska kauschanas, kurā fatrakotais kauschu bars no fitis jauno zilweku ar wiseem wina 8 radineekeem.

Ahrsemes.

Potsdamā (pee Berlīnes) Wina Majestate Keisars Nikolajs II. apzeemoja wahzu keisaru Wikumu II. Pee abu Waldneeku fatikshanās bija klast ari abu walstju ahrleetu ministri. Abu pasaules leelato keisaru fatikshanās bijuse frsniga. Kaut gan frantschu awise „Figaro“ spreesch ka schi monarchu fatikshanās ešot tilai peeklahjibas ahts un pasaules politikā nefa negrosifshot, tad tomehr gluschi

kumiskā zeta gribeja atnemt streika teefbas wiseem, kas walsts deenasta. Wispahri Brians, kuresch pats bijis sozjaldemokratu wadonis, atrada, ka pret anarchistisku, rewoluzionaru kustibu jausstahjas stingri, ka tā fatot jaaplaxo ar dšelsu roku, bet daschi ziti ministri, ka peem. Witerans un Wivianijs (abi bijuschi sozjaldemokratu wadoni) ar to nebija weenis prahtis. Brians tapehz republikas presidentam eefneedja ministrijas atluhgumos no amata. Republikas presidents Falsers atluhgumos peenehma, bet pehz farunas ar tautas weetneeku nama un senata presidenteem usdewa atkal tam pascham Brianam fastahdit jaunu ministriju un Brians to ari usnehmees. Jaunās ministrijas fastahws sefoshs: Brians — ministru preekschneeks un eelschleetu ministrs, Schirars — teefleetu, Pischons — ahrleetu, generalis Brins — kara, admirals Lepejzers — marines, Fors — kultus, Klogs — finantschu, Dipijs — tirdsneeziabas, Renods — semkopibas, Morels — koloniju un Lafers — walsts darbu ministrs. Schore ar sozjalisteem apnehmees aptarot jauno ministriju us wisfchwako. — Jaunās Briana ministrijas fastahws stingri radikalas, ka tas no Briana jau bija gaidams, bet wina, nesfatotees us wisu tās radikalismu, tomehr stingri aptarofshot rewoluzionaro kustibu Franzija. Ka tas tā ari buhs to jau rahda tas, ka jaunais zetu ministrs atlaidis no amata 3,300 dšels-

Friedrich Hofe.

Karlana frusta nodibinatajs Aurijs Dinans †.

Frantschu ministru preekschneeks Brians.

bes eespaida wina nepaliks. Ifrunaschanās waldneeku un walsts wihru starpā weenmehro no swara. Sawstarepeja tuwaka eepasifshchanās nereti rada weenojoschas faites. Naw noleedsami, ka meera uštureshanas finā abu keisaru fatiksmei leela nofihme. Satikshanas wismas leezina, ka atteezibas abu walstju starpā azumirklī wismas korektas. Un pehz tahdas keisaru fatikshanas gruhti domajams, ka tuwaka nahlotne stary abām walstim waretu rastees tahdas nefaflanas, kas waretu nowest pee eerotschu leetoschanas. — Berlīnē atkal iszehlās fihwas sadursmes stary streikotajeem un poliziju, pee lam tā weenā tā otrā puše wairaki eewainoti un pat nonahweti. Un sadursmes eemesli tihri neezigi. Rahda weikala komijam, kuresch jau zeturto pirmdeenu no weetas swineja „silo mandagu“ weikala ihpashneeks par nokaweto deenu neismatfaja algas; aif tahda eemesla wif ziti 14 sekti atstahjās no darba un isturejās bramanigi. Polizija eejauzās un fetas bija: ašnu isleeschana. — **Franzija** pehz ašajam debatam tautas weetneeku namā (dšelszjetneeku streika leetā) iszehlās ministru kriše. Tautas weetneeku namš gan beidsot ministru preekschneekam Brianam ar leelu balsu wairumu isfazija usstizibu, bet nu zehlās jautajums, ka ministrijai isturetees turpmat. Brians li-

zetneekus, tadeht ka tee bija peedalijufchees pee streika. Tapat atlaidis ari veetuma dšelszjeta direktors Rusd, kuresch pret streikotajeem isturejees glehwi. — Stingri ari isturas jaunais **greeku** ministru preekschneeks, kreteetis Weniselošs. Tas islaidis pawehli, ka kareiwjeem naw brihw maifstees politika un peedalitees wehleschanu agitazijās. Wainigeem ofizeereem draud ar atlaischanu no deenasta. Weniselošs tahkal nošodija ar 25 deenam aresta Atenu gubernatoru par eelu nemeeru peeklahjichanu. Stingra rola Greekijai bes schaubam ir wajadfiga, bet tai wajadfigas ari pamahtigas reformas. Waj Weniselošs buhs tas wihrs, kas neween buhs stingrs, bet ari spehs iswest wajadfigās reformas, to rahdis nahlotne. — Dezembra widū Atenās sagaida frantschu admirali un zitus frantschu marines wirneekus, kuri aizinati preeksch Greekijas flotes reorganisechanas. — Sastahdita preeksch armijas un flotes reorganisechanas komistja, fastahwofcha no augstateem armijas un flotes wirsneekeem. — No Solonikeem fino, ka bijuscha is turku sultans Abduls Hamids stipri fašlimis, saudejis famanu un murgojot. Sagaida wina nahwi. — Rumanijas ahrleetu ministrs Dschuwers paraktstija Wine libgumu Balkanu leetās stary trejfabedribu, Rumaniju un Turziju. —

Portugales pagaidu valdība išķudinājusi amnestiju viņiem politiskiem noteikumiem, kā arī no kara klaušības izbeigšiem. No amnestijas izlēgti tikai vīspahreji un kriminālnosēdnieki.

Berlīnē, 29. (13.) oktobrī. Polīcija šino, ka Berlīnē seemeļu dakā labda galas tirgotavas kalpotāja atļāšanas deht apulzejees daudš kauschu. Iščehluščās nekahrtibas, kuras drihs ween lihdsinajuschās dumpim. 11 polizisti peekauti ar atmeneem. Apkaimes eelās sadautiti ar atmeneem un arī nonemti kulturi. Polizija ķehrusēs pee eerotscheem. Kad pamehlets laudim isķihst, tee klee-guschī un swilpuščī. No puhka lahds schahwis. Nekahr-tibas turpinajuschās lihds pulksten 3 no rihta. Apzeetinati 14 zilweki, to starpā 2 seeweetes. Polizija domā, ka pee nekahrtibam eewehrojāmā mehrā peedalijuschēes organisetee strahdneeki.

Nujorkā, 1. now. (19. oktobrī). Gaisa lidotājs Dschonstons schodeen Belmontparkā ar Naita lidojamo maščinu pazehlēš 2960 metru (ap mēhram 3 werstēs) augsti un jaur to uščahdija jaunu augstuma reformu.

Buenos-Airesā, 2. now. (20. okt.). Uragwajā iščehlees dumpis. Telegrafa fatikšme pahtraukta.

Muhsu bildes.

Schīn burtnijā eewetotas rakstā „Latw. Lauff. Ekon. Sabeedriba“ wairakas grupu bildes. Redšami Sabeedribas instruktori Pauls Lejinsch, J. Semturs un R. Linde. Wišč kluš, iščahli darbīneeki, ištās darba studras. Tad schai rakstā wehl eewetotas wairak grupas laučaimneežības kurfu dalībneeku, scho muhsu semkopības pirmo zelmlauschu. Tahkat schai burtnijā redšams eewehrojāmā wahzu rakstneeka Fritscha Reutera wina dšimtenē Stawenhagenā (Mellenburgā) uščeltāis peemineklis, kā arī mahja, kurā schis leelāis dšē-neeks 7. nowembrī 1810. gadā peedšima. Frixis Reuters mira 12. juliā 1874. g. Eijenachā. Kostokā un Venā Reuters študeja teesleetas. Winšč nehma dšihwu dalību pee ta laika študentu kustībām. 1833. g. wīnu apzeetināja Berlīnē. Wefelu gadu winšč šāsmata ismeklēšanas zeetumā. Fr. Reuteru noteefāja ušč nahwi. Pruschu karalis nahwes šodu pahrewhra 30 gadu ilgā zeetuma šodā. Muhsu šhmejūmā wirš mahjas, kur Fr. Reuters peedšima, redšams Silberbergas zeetokšnis un ta zella, kur Reuteram bija jašmok kamehr to 1840. g. ušč lahda amnestijas manifesta pamata atwabināja. Raibs ir, šaka, zilweka muhschs, leelu wihru, ihpašchi dšejneeku, muhschs, ir jo raibs un gruhš. Dšejneeks, kā jau juhtigas dabas zilweks, pa laikam mehds ašfrautes un tā patš few šagahdā zeefšanas. Bet zilwezei, lai ta waretu attihštitees, tahdas dabas un tahdi zilweki tomehr ir nepeezeefšami. — Weens no leelakeem wahzu teatra mahščlas representanteem — Friedrichs Hase 1. nowembrī (19. oktobrī) šwineja šawu 85. dšimšanas deenu. Fr. Hase šawā laikā bija loti eewehrojāms neween kā akteeris, bet arī kā teatra direktors. — Heidenā (Schweizē) pee Bodena esera nomira 82 gadu wežumā šarkanā trusta nodibinatajs Anrijs Dinans (Henri Dunant). Raždā broščurā winšč špilgtās krahšās attehloja ašnainās Solserinas kaujas (24. juniā 1859. g.) breešmas un ašrahdija, ka nezilwežības karā buhtu aptarojamas. Panah-tumī bija labi. 1864. g. Genšē šanahza 16 walstu preekšč-stahwi, lai apšpreestu, kas darams, lai mašinatu kara breešmas. Nošlehšja tā šauktu Genšes lihgumu. 1901. g. Dinanam peespreeda Nobeka meera premiju. Tagad nu schis zilwezes labdaris šawas azis ašwehris ušč muhschigu dušu. — Nepaeet arī neweena nedeka tad lahds gaisa

pioners nebuhtu bojā gabjis. No 20 metru (ap 67 pehdū) leela augstuma nokrita un noštās wahzu gaisa lidotājs wiršneeks Mente. Melaimigais gaisa brauzejs bija wehl tikai 41 gadu wežs Bet tā wirur, tā arī gaisa kugneežibā šawi laimes brihšchi. R. Hawlejs un Augusts Pošis Amerikā ušwarejušchi šazenšbā deht „Gordon-Beneta“ god-algas. Brauzeens pār Ņwebekas mešcheem bijis wišai gruhš. 19. oktobrī bet abi gaisa brauzeji laimigi nolai-duschēes semē pee Peribontas upes ušč seemekeem no Čhilonga esera. — Weidsot eeweetojam frantschu ministra preekščneeka Briana gihmetni.

Grahmatu galds.

Redakzijai peesuhstītas šchahdas jaunas grahmatas:

Kas ir wežums? Prof. Dr. med. J. J. Metšchnikowa leščija. Rīgā, 1910. „Bee Darba“ apgahdibā. Generalkomīšijā pee Ņ Golta, Sumorowa eelā 5. Maščā 15 šap.

Instruktora B. Rubena **Peensaimneežības kalendars** 1911. g. Rīgā, W. Behršina apgahdibā.

Žiziba un netiziba. Wešturists, šinists, religisti pamahžoščs apžerejums, garigās dšihwes pazehlibai. Šchos palma šarīnus muhsu ašgahjuščā gara žensona Friedricha fon Bodelšchwinga tehwa šapam un dšihwās tizības darbības peeminai kā patežības šhmi pašneefš S. Weinberga „Tehwijās kalendara“ redakzijā. S. Weinberga grahmatu tirgotawas apgahdibā, Rīgā Drukats „Rīgas Ņwīšes“ dru-katawā, Rīgā, Sumorowa eelā Nr. 6.

Walejas wehštules.

B. P. B. W. Šanehmām, bet preekšč šchi numura jau bija par wehlu. Nahtoščā.

Ke . . p—m. — **P.** Šahstī tulkojumus mums wairs nepeesuhsteet. Šekam lahdu garaku šahstī tulko der eepreekšč šah-natees ar redakzijā.

Redaktors: Dr. philos. P. Šalits.

Išpaščneeks un išbewejs: Dr. phil. Arnolds Plates.

Ch. Jürgensohn,
wihnu leeltirgotawa,
peedahwā

eekščšemes un ahršemes wihnus,
kā arī konjaku „Royal“,
štipru wihnogu wihnu 50 k.
šekošās šilialēs:

Sumorowa u. Dširnawu eelu štuhri,
Ielgawas šchofešā Nr. 12,
Ahgenskalnā, Ņleščha eelā Nr. 4a,
Peščal tunga namā,
Wehweru eelā Nr. 7, Wež-Rīgas štuhri.